

T. C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ENGELLİ ÇALIŞMALARİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BATI TRAKYA'DAKİ ÖZEL EĞİTİM GEREKTİREN
ÇOCUĞA SAHİP OLAN AZINLIK AİLELERİNİN
YAŞADIKLARI SORUNLAR**

**OZTZIAN MEMET
1128236145**

DANIŞMAN: DR. ÖGR. ÜYESİ DEMİRALİ YAŞAR ERGİN

EDİRNE, 2019

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ENGELLİ ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Oztian Memet tarafından hazırlanan “BATI TRAKYA’DAKİ ÖZEL EĞİTİM GEREKTİREN ÇOCUĞA SAHİP OLAN AZINLIK AİLELERİN YAŞADIKLARI SORUNLAR” Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca **19.06.2019** günü saat **10:30** 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *.....*Kabul edilmesine*.....
OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ	<i>Kabul edilmesine</i>	
Dr. Öğr. Üyesi. Demirali Yaşar ERGİN (Danışman)	<i>Kabul edilmesine</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YAVUZ	<i>Kabul edilmesine</i>	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ENGELLİ ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI
DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

29 / 07 / 2019

Oztzian MEMET

Tezin Adı: Batı Trakya'daki Özel Eğitim Gerektiren Çocuğa Sahip Olan Azınlık Ailelerinin Yaşadıkları Sorunlar

Hazırlayan: Oztzian MEMET

ÖZET

Çalışmanın amacı, Batı Trakya'daki özel eğitim gerektiren çocuğa sahip olan azınlık ailelerinin yaşadıkları sorunların belirlenmesidir.

Çalışma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Batı Trakya'da Gümölcine ilinde bulunan azınlık destek birimine devam eden ilköğretim çağındaki çocukların aileleri ile yürütölmüştür.

Araştırmada, Batı Trakya'da engelli çocuğa sahip aile bireyleri ile engelli çocuklar hakkında bazı bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacı ve danışman tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans gibi betimsel istatistikler yanında bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlerle ilişkisi analiz edilirken ise kaykare testi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Batı Trakya, Türk Azınlık, Yunanistan, Eğitim, Özel Eğitim

Title Of The Thesis: Problems of Minority Families Who Have Children in Need of Special Education in Western Thrace

Prepared By: Oztzian MEMET

ABSTRACT

In this reseach, it is aimed to determine the problems of the minority families having children who are in need of special education in Western Thrace.

The families of the children who continue to the minority support units in in educational the period of 2018-2019 in Gümülcine (Komotini) province of Western Thrace were included in the survey.

In the study, a questionnaire was prepared by the researcher and the supervisor to collect data. In addition, data were collected through social observation and research from archives.

Descriptive statistics such as arithmetic mean, standard deviation, percentage and frequency were used to analyze the data.

Key Words: Western Thrace, Turkish Minority, Greece, Education, Special Education

ÖNSÖZ

Engellilik, kişinin bireysel kararı dışında gelişen, fiziksel veya zihinsel olarak genelden farklı bazı özellikleri taşıma durumudur. Bu farklılıklar nedeniyle bazı hareketleri, duyuları veya işlevleri kısıtlı olan bireyler toplumun bir parçasını oluşturmaktadır.

Dünya genelinde bu bireyler ve aileleri toplumda doğrudan ya da dolaylı olarak çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Eğitim, sağlık, sosyal hayat açısından yaşanan bu sorunlar toplum içerisinde sıklıkla görülebilmektedir.

Engelli bireyler bu sorunların çözüme ulaşmasını ve toplum içerisinde engelsiz bir hayata devam edebilmeyi istemektedirler. Dünya genelinde düşünüldüğünde ülkelerin gelişmişlik düzeyi engellilerin sosyal hayata hazırlanması ve katılımının desteklenmesine yönelik çalışmalar ile doğrudan ilişkilidir. Araştırmamız, fiziki ve zihinsel olarak toplum genelinden farklılık arz eden özel çocukların ve ailelerinin yaşadığı sorunların ortaya çıkarılmasına yöneliktir. Bu sorunların, Batı Trakya'da farklı bir toplum içerisinde azınlık statüsünde yaşayan Türk çocukları ve onların aileleri açısından ele alınması, iki defa azınlık olan Batı Trakyalı engelli bireylerin yaşamlarını nasıl etkilediğini ortaya koymak amacını taşımaktadır.

Engelli çocuğa sahip olmak, sadece çocuğun değil ailenin yaşam standartlarını da doğrudan etkileyen bir durumdur. Bu durumu her aile tek başına taşıyamayabilir. Aileye getirdiği duygusal yükün yanı sıra, çocuğun bakımı, eğitimi ve diğer ihtiyaçları konusunda ailelere destek sağlanması gerekmektedir. Engellilik durumu azınlık statüsündeki bir toplumda daha da ağır bir hal almaktadır. Farklı dil, din ve kültür içerisinde hem ailenin hem de çocuğun sosyal kabul görmesi ve normal bir hayata devam edebilmesi oldukça zordur.

Araştırmada, engelli çocuğa sahip anne veya babaların yaşadığı sorunlar tespit edilerek, bir veri bankası oluşturulması ve elde edilecek sonuçların Batı Trakya'da özel eğitim alanına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu sonuçlar, yerel ve ulusal düzeyde eğitim yöneticileriyle paylaşılarak ailelerin sorunlarına çözüm olması umulmuştur.

Bu çalışmamda beni ilk andan itibaren motive eden, her zaman benimle tecrübelerini paylaşan ve beni yönlendiren, yanı sıra istatistiksel analizlerin gerçekleştirilmesinde büyük katkı sağlayan danışmanım, değerli hocam Dr. Öğretim Görevlisi Demirali Yaşar Ergin'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu alanda çalışmama destek sağlayan ve bilgilerini bizlerle paylaşan değerli hocalarım Prof. Dr. Yeşim Fazlıoğlu ve Prof. Dr. Emine Ahmetoğlu'na ne kadar teşekkür etsem azdır.

Yüksek lisans boyunca beni daima destekleyen başta Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi Müdürü Sayın Pervin HAYRULLAH ve çalışma arkadaşlarım, bu çalışmanın temelini oluşturan Batı Trakya'daki engelli çocuğa sahip aileler ve azınlık kurumlarının yöneticilerine yürekten teşekkür ederim.

Son olarak araştırmam süresince göstermiş olduğu anlayış ve destek için sevgili eşim iğdem Asafoğlu ve canım oğlum Arsal Mehmet'e sonsuz teşekkürler.

Saygılarımla...

Edirne, 2019

Özcan Mehmet

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	V
TABLolar LİSTESİ	Viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önem	2
1.4. Sayıltılar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar.....	3
2. ÖZEL EĞİTİM	5
2.1. Engel nedir? Engelli kimdir?	5
2.2. Engel Türleri ve Özellikleri	6
2.2.1. Dil ve Konuşma Güçlüğü Olanlar	7
2.2.1.1. Konuşma Engelinin Türleri	7
2.2.2. İşitme Engelliler	8
2.2.3. Zihinsel Engelliler	8
2.2.4. Ortopedik Engelliler	9
2.2.5. Görme Engelliler	9
2.2.6. Duygu ve/veya Davranış Problemi Olan Bireyler	9
2.2.7. Birden Fazla ve/veya İleri Derecede Engeli Olan Çocuklar	9
2.2.8. Yaygın gelişimsel bozukluklar	10
2.2.8.1. Otistik Bozukluk.....	10
2.2.8.2. Rett Sendromu	10
2.2.8.3. Asperger sendromu.....	11
2.2.8.4. Çocukluğun Dezintegratif Bozukluğu	11
2.2.8.5. Özgül Öğrenme Güçlüğü.....	11
2.3. Özel Eğitim İle İlgili Mevzuat.....	12
2.3.1. Ulusal Mevzuatlar	12
2.3.1.1. Yunanistan'da Özel Eğitimin Tarihçesi.....	12

2.3.1.2.	Yunanistan'da Özel Eğitimi Düzenleyen Yasalar	17
2.3.1.3.	Türkiye'de Özel Eğitimin İlkeleri	18
2.3.2.	Uluslararası Mevzuat	19
2.3.2.1.	Birleşmiş Milletler	19
2.3.2.2.	Avrupa Konseyi	20
2.3.2.3.	Avrupa Birliği	20
3.	BATI TRAKYA TÜRK AZINLIĞININ EĞİTİMİ.....	22
3.1.	Batı Trakya Türk Azınlığının Eğitim Statüsü	22
3.1.1.	Lozan Barış Antlaşması Kesim III - Azınlıkların Korunması	30
3.1.2.	Türkiye Cumhuriyeti İle Yunanistan Krallığı Arasında Kültür Anlaşması (1951)31	
3.1.3.	Türk-Yunan Kültür Komisyonu Ankara Ve Atina Toplantıları Protokolü (1968)33	
3.2.	Batı Trakya Türk Azınlığının Eğitim Durumu	39
3.2.1.	Batı Trakya Türk Azınlığı Eğitiminde İlkokulların Durumu	44
3.2.2.	İlkokullarda Karşılaşılan Sorunlar	46
3.2.3.	İlköğretimde Yunanca ve Yunanca Kitap Sorunu	47
3.2.4.	Ortaokul ve Liselerin Durumu	47
3.2.5.	Anaokulu Sorunu	47
3.2.6.	Batı Trakya'da Özel Eğitim	49
4.	YÖNTEM.....	51
4.1.	Araştırmanın Modeli.....	51
4.2.	Evren ve Örneklem	51
4.3.	Veriler ve Toplanması	51
4.3.1.	Anket.....	51
4.3.2.	Uygulama.....	51
4.4.	Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	52
5.	BULGULAR VE YORUM.....	53
5.1.	Batı Trakya'da Özel Eğitim Konusunda Aile Görüşleri İçin Üç Örnek	53
5.2.	Nicel Bulgular	64
5.2.1.	Örneklem Dağılımına İlişkin Bulgular	64
5.2.2.	Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki.....	68
5.2.3.	Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti İle Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar Arasındaki İlişki.....	69
6.	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
6.1.	Sonuç.....	71
6.2.	Öneriler	71
KAYNAKÇA.....		73
Türkçe Kaynaklar		73
İngilizce Kaynaklar		74

Yunanca Kaynaklar	75
EK A. KİŞİSEL BİLGİLER ANKETİ (ANNE-BABA)	78
EK B. İSKEÇE TÜRK İLKOKULU (TABELASI TÜRKÇE VE YUNANCA)	80
EK C. TÜRK İLKOKULLARI KARNE ÖRNEKLERİ	81
EK D. YILLARA GÖRE TÜRK AZINLIK İLKOKULLARI.....	83
EK E. BM ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİ	84
EK F. BAKEŞ'İN ANAOKULU BAŞVURU DİLEKÇESİ	85
EK G. SELANİK ARİSTOTELİS ÜNİVERSİTESİ AZINLIK EĞİTİMİ PROGRAMI.....	86

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. 2018-2019 yılı azınlık okulları ve öğrenci sayıları (BAKEŞ Arşivi)	46
Tablo 2. Katılımcıların Genel Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	64
Tablo 3. Ebeveynlerin Eğitim ve İş Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları	65
Tablo 4. Özel Gereksinimli Çocuğun Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları.....	66
Tablo 5. Özel Gereksinimli Çocuğun Eğitim ve Sağlık Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları	67
Tablo 6. Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki	68
Tablo 7. Özel Eğitim İle İlgili Verilecek Eğitim Çalışmalarına (Seminer, Konferans vb.) Katılmak İster misiniz? Değişkeni İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki	69
Tablo 8. Aile Rehberinin Verdiği Çalışmaları Aile Ne Ölçüde Yerine Getirdi? Değişkeni İle Anne Veya Babanın Katılımcı Ebeveyn Olması Arasındaki İlişki	69
Tablo 9. Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti Arasındaki İlişki	70
Tablo 10. Özel Eğitim İle İlgili Verilecek Eğitim Çalışmalarına (Seminer, Konferans vb.) Katılmak İster misiniz? Değişkeni İle Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti Arasındaki İlişki	70

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Aile bir toplumun temel taşlarından biridir. Ailenin korunması, devamının sağlanması toplumsal geleceğin temelini oluşturur. Aile, toplum kadar bireyler için de önemli ve bireylerin hayatında bir o kadar da etkili bir yere sahiptir. Aile toplumun en küçük birimi olması nedeniyle çocukların sosyalleşmesinin başladığı ilk adımdır. (Karataş, 2001)

Ailede özel eğitim gerektiren engelli bir çocuğa sahip olmak, ebeveynlerin yaşamını her anlamda etkilemektedir. Engelli bir çocuğa sahip olan aile bireyleri duygu, düşünce ve davranış bakımından olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca, gelecek planlarını engelli aile bireyleri düşünülerek yapılacağı için finans kaynaklarının yeniden düzenlenmesi, yeni gelen bireyin ihtiyaçların göz önünde bulundurulması gerekir. (Werth & Oseroff, 1987)

Son yıllarda engelli bireyler üzerine yapılan çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Pek çok aile engelli bir bireye sahip olmayı bir yük gibi görmektedir. Engelli bireylerin ailelerinde sıklıkla depresyon, stres kaynaklı sağlık sorunları görülmektedir.

Ailelerin karşılaştığı temel ihtiyaçlar, bakım gereksinimleri, eğitim imkân ya da imkânsızlıkları, zaman geçtikçe artan maddi ihtiyaçlar, toplumda ortaya çıkan tutum ve davranış şekilleri ailelerin stres kaynaklarını teşkil etmektedir.

Dereli ve Okur engelli bireye sahip ailelerin psikolojik sorunlar yaşayabildiğini belirtmektedir (2008). Günlük rutin içerisinde sağlıklı bireylerin maruz kaldığı strese oranla daha yüksek kaygı ve değişken duygu durumu ailelerin bunlarla baş edebilme gücünü etkilemektedir. Kaner aile içinde yaşanan yetersizliklerin ailenin toplumsal işlevini sınırlandırdığını belirtmektedir (2004).

Ailelerin toplumsal işlevleri yaşadıkları coğrafyaya göre değerlendirildiğinde azınlık statüsünde yaşayan bireylerin ve onların ailelerinin

engellilik temel kavramında iki misli sıkıntılı olacağı genel kabul görecektir bir olgudur. Din, dil ve kültür bakımından yaşanan toplumda azınlık olmak engelli bireyler ve aileleri açısından sorunu daha da içinden çıkılmaz bir hale getirebilmektedir.

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı; Batı Trakya'da yaşayan özel eğitime ihtiyacı olan çocuğa sahip ailelerin sorunlarını tespit etmek ve bu sorunların nedenleri ve çözüm önerilerini ortaya koyabilmektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- a. Batı Trakya'da yaşayan özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip ailelerin sosyo-ekonomik özellikleri nedir?
- b. Batı Trakya'da yaşayan özel eğitim gereksinimli çocukların genel ve engel özellikleri nedir?
- c. Batı Trakya'da yaşayan özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip ailelerin özel eğitimle ilgili yaşamışlıkları ve sorunlarının algılanışı;
 1. Katılımcının cinsiyeti (annesi veya babasının cevapları) ile ilişkili midir?
 2. Özel eğitim gereksinimli çocuğun cinsiyeti ile ilişkili midir?

1.3. Önem

Bu araştırmanın; Batı Trakya'da yaşayan özel eğitime ihtiyaç duyan çocuğa sahip ailelerin;

1. Özel eğitim konusunda bilgi sahibi olmasına
2. Çocukları için ihtiyaçları doğrultusunda eğitim talep etmenin yasal hakları olduğuna
3. Toplumsal kabul konusunda yaşanan sıkıntıların bilinç geliştirilerek aşılabileceğine

4. Özel eğitim konusunda bilgi sahibi olmayan, ilgili ders almamış olan sınıf öğretmenleri ve sınıflarında özel eğitime ihtiyacı olan öğrencisi bulunan diğer branş öğretmenleri için hizmet içi eğitim programları veya seminerler düzenlenmesine katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

1. Anketlere katılımcıların verdikleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.
2. Katılımcı, yaşantısında ölçülmeye çalışılan özelliklerin farkındalığına varmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2018-2019 öğretim yılı ile
2. Yunanistan – Batı Trakya'nın Gümölcine şehri ile,
3. İlköğretim öğrencileri ile

sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Özel eğitim: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitime "özel eğitim" denir. Çoğunluktan farklı ve özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara sunulan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek, topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatılan eğitimidir. (Özel Eğitim El Kitabı s.6)

Kaynaştırma: Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin, normal gelişim gösteren akranları ile birlikte Eğitim ve öğretimlerini, Bütün kademelerde

sürdürme esasına dayanan, destek hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır. Başka deyişle engelli bireylerin engeli olmayan bireylerle eğitsel ve sosyal olarak bütünleşmesi işlemidir. (Özel Eğitim El Kitabı s.72)

2. ÖZEL EĞİTİM

2.1. Engel nedir? Engelli kimdir?

Birçok dilde engelli ve engellilik anlamına gelen birden fazla sözcük bulunmaktadır. Örneğin Türkçe’de genel düzeyde “engelli, özürlü, sakat” sözcükleri aslında aralarında anlam farkları olduğu hâlde aynı anlamda kullanılırlar. Çoğunlukla tüm engelliler için yaşanan bu karmaşa, belirli engel grupları için de geçerlidir. Örneğin kör, âmâ, görme engelli, görme özürlü, az gören gibi sözcükler değişik anlamlar taşıdığı halde yer yer aynı anlama gelmek üzere de kullanılırlar.

Engelliliğin her zaman her yerde geçerli ölçülerle tanımını yapmak oldukça güçtür. Bu nedenle literatürde çok değişik tanımları vardır. Birleşmiş Milletler Sakat Hakları Bildirgesinde "Kişisel ya da sosyal yaşamında kendi kendisine yapması gereken işleri (bedensel ya da sonradan olma) herhangi bir kusur sonucu yapamayanlar sakat olarak" ifade edilmektedirler. (Bkz. Ek 4)

Engelli sözcüğü genelde hareket yeteneği sınırlanmış bireyi çağrıştırmaktadır. Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duysal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi özürlü kişi olarak tanımlanır. (5378 Sayılı Özürlüler (Engelliler) Kanunu)

Özür-Engeli:Bireyin yetersizlik nedeniyle kendinden beklenen rolleri yerine getirememe durumuna “özür-engel” denir. Yani birey belli bir durumda yapması istenilenleri yetersizlik nedeniyle yapamadığı durumlarda yetersizlik özür-engele dönüşür. Örneğin, okuyamama yetersizliği nedeniyle çocuk öğrenen öğrenci rolünü oyerine getiremez. Bu yönüyle engelli olarak sayılır.

Engellilik Nedenleri: Engellilik nedenleri ile ilgili pek çok sınıflamalar mevcuttur. Ancak en çok kullanılan sınıflama doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası oluşumlarına göre yapılan sınıflamadır. (T.C Milli Eğitim Bakanlığı 2011)

İlgili alanyazın tarandığında engel nedir? Engelli kimdir soruları sıklıkla sorulan sorular arasındadır. Karataş'a göre sıklıkla işlenen konular olmasına rağmen engel ve engellilik tanımı üzerinde uzlaşmaya varılamamıştır. (2002) Örneğin, Türkçede "engelli", "özürlü", "sakat" sözcükleri birbirinin yerine kullanılabilir. Genellikle tüm engelliler için yaşanan bu karmaşa belirli bir alan için de geçerlidir. Görme problemi olanlar için "kör", "görme engelli", "görme özürlü" tanımlamaları kullanılabilir. Bu zihin karışıklığı yaratmaktadır (Karataş, 2002).

2.2. Engel Türleri ve Özellikleri

Özel eğitime muhtaç ya da engelli çocuklar ortak bazı özelliklerine ya da eğitim gereksinimlerine göre sınıflandırılmaktadır. Özel eğitime muhtaç çocukların ilk sınıflandırma girişimlerinden birisi Dunn (1963) tarafından yapılmıştır. Buna göre özel eğitime muhtaç çocuklar yedi grup altında toplanmaktadır.

- 1- Zihinsel ayrıcalıklar
 - a. Eğitilebilir geri zekâlılar
 - b. Öğretilebilir geri zekâlılar
- 2- Üstün zekâlılar ya da yetenekliler
- 3- Davranış bozukluğu olanlar
 - a. Duygusal bozukluğu olanlar
 - b. Sosyal uyumsuzluğu olanlar
- 4- Konuşma özürülüler
- 5- İşitme özürülüler
 - a. Sağırılar
 - b. Ağır işitenler
- 6- Görme özürülüler
 - a. Körler

- b. Ağır görenler
- 7- Sinirsel ya da sinirsel olmayan fiziksel özürler
 - a. Ortopedik özürler
 - b. Süreğen hastalığı olanlar
- 8- Yaygın gelişimsel bozukluklar
- 9- Özgül öğrenme güçlüğü

Bıyıklı (1976), özel eğitime muhtaç bireyleri, özellikleri yönünden beş grupta toplamıştır:

- a. Beden özellikleri açısından ayrıcalık gösterenler
- b. Anlıksal gelişimleri açısından ayrıcalık gösterenler
- c. Davranış ve uyum açısından ayrıcalık gösterenler
- d. Öğrenme açısından ayrıcalık gösterenler
- e. Birden fazla özü ya da ayrıcalığı olanlar

2.2.1. Dil ve Konuşma Güçlüğü Olanlar

Sözel iletişimde farklı seviye ve biçimlerde ortaya çıkan aksaklıklar ve düzensizlikler nedeniyle dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlüklerin, bireyin eğitim performansı ve sosyal uyumunu olumsuz yönde etkilemesi durumudur. Bu kişiler herhangi bir nedenle konuşamayan veya konuşmanın hızında, akıcılığında, ifadesinde bozukluk olan ve ses bozukluğu olan kişilerdir. İşittiği halde konuşamayan, gırtlığı alınanlar, konuşmak için alet kullananlar, kekemeler, afazi, dil-dudak-damak-çene yapısında bozukluk olanlar bu gruba girmektedirler (Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002).

2.2.1.1. Konuşma Engelinin Türleri

- a- Gecikmiş konuşma
- b- Ses bozukluğu
- c- Artikülasyon Bozukluğu
- d- Kekemelik
- e- İşitme engeline bağlı konuşma bozuklukları
- f- Yarık damak ve beyin engeline bağlı konuşma bozuklukları
- g- Yabancı dil ve bölgesel konuşma ayrılıklarına bağlı konuşma bozuklukları

2.2.2.İşitme Engelliler

İnsan kulağının belirli sesleri, iletişimdeki sesleri algılama özelliği vardır. Kulağın duyma görevini yeterince yerine getirememeye haline işitme kaybı denir. İşitme engelliler tek veya iki kulağında tam veya kısmi işitme kaybı olan kişilerdir. İşitme cihazı kullananlar da bu gruba girmektedir (Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002).

2.2.3.Zihinsel Engelliler

Zihinsel engellilik; doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrasında çeşitli nedenlere bağlı olarak genel zihinsel işlevlerde normallerden önemli derecede gerilik ve bunun yanı sıra uyumsal davranışlarda da yetersizlik gösterme durumu olarak tanımlanmaktadır. Zekâ geriliği olanlar ve down sendromu bu gruba giren örnek engel gruplarıdır (Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002)

Zihin engelliliğin kategorileri:

Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin eğitim dönemi içinde sınırlı seviyede destek eğitim hizmetleri ve özel düzenlemelere ihtiyacı olması durumudur.

Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında yoğun özel eğitim ihtiyacı olması durumudur.

Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin öz bakım becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve daha yoğun özel eğitim ve destek hizmet ihtiyacı olması durumudur.

Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin zihinsel yetersizliği yanında başka yetersizlikleri bulunması nedeniyle öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerilere sahip olmamasından dolayı yaşamı boyunca bakım ve gözetim ihtiyacı olması durumudur. (Özel Eğitim El Kitabı s.17)

2.2.4.Ortopedik Engelliler

Ortopedik engelliler, kas ve iskelet sisteminde yetersizlik, eksiklik ve fonksiyon kaybı olan kişilerdir. El, kol, ayak, bacak, parmak ve omurgalarında, kısalık, eksiklik, fazlalık, yokluk, hareket kısıtlılığı, şekil bozukluğu, kas güçsüzlüğü, kemik hastalığı olanlar, felçliler, serebral palsi, spastikler ve sipina bifida olanlar bu gruba girmektedir (Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002).

2.2.5.Görme Engelliler

Görme engelli bireyler çok farklı özelliklere sahip olabilirler. Buna göre; çocuğun görme duyusuna ilişkin yetersizliğinin meydana geldiği yaş/dönem ve engelin derecesi görme engelli bireyin özelliklerini şekillendiren iki önemli faktördür. Çoğu görme engelli çocuğun sözel dil becerilerinin normal olduğu görülürken, dilin kullanımı ve kalitesinde, gören akranlarına nazaran farklılıkları vardır. Sözel olmayan iletişim biçimlerini (yüz ifadeleri, jest ve mimikler) anlama ve kullanma da problemler yaşamaktadırlar. Görme engelinden dolayı hareket becerileri sınırlı olan, deneyim eksikliği olan, çevreyi araştırma ve kontrol etme becerilerinde yetersiz olan görme engelliler, çevrelerindeki dünyayı ve kavramları anlamlandırmaya ilişkin ciddi problemler yaşamaktadırlar. Bu nedenle gören akranlarına nazaran öğrenmede oldukça dezavantajlı durumdadırlar. (Cavkaytar & Diken, 2006).

2.2.6.Duygu ve/veya Davranış Problemi Olan Bireyler

Duygu ve/veya Davranış Bozukluğu (D/DB)'nun genel bir tanımı yoktur. Duygu ve Davranış Bozukluğu; "Dışa Yönelim Bozuklukları" (Dikkat Eksikliği ve/veya Hiperaktivite Bozukluğu, Davranım Bozukluğu), "İçer Yönelim Bozuklukları" (Depresyon, Kaygı), "Düşük Sıklıktaki Bozukluklar" (Çocukluk Şizofrenisi, Otizm) şeklinde sınıflandırılmaktadır (Cavkaytar & Diken, 2006).

2.2.7.Birden Fazla ve/veya İleri Derecede Engeli Olan Çocuklar

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği 4. maddesi e fıkrasına göre "birden fazla yetersizliği olan birey": Birden fazla alanda görülen yetersizlik nedeniyle

özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

“İleri derecede yetersizlik”, zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda önemli düzeyde yetersizlik gösterme; “Çoklu yetersizlik” ise, iki ya da daha fazla yetersizliğin (örneğin, fiziksel yetersizlik ve görme yetersizliği) bireyi neredeyse aynı oranda etkilemesi durumudur (Kırcaali-İftar, 2007)

2.2.8. Yaygın gelişimsel bozukluklar

Yaygın gelişimsel bozukluk (YGB) veya yaygın gelişimsel bozukluk ileri düzeyde ve karmaşık bir beyin gelişim yetersizliği olarak tanımlanabilecek bir grubu içinde bulunduran genel bir terimdir. Bu bozukluklar değişen derecelerde sosyal etkileşim, sözel ve sözsüz iletişim ve tekrarlayıcı davranış zorluklarıyla karakterize edilir. Bu grupta yer alan bozukluklar:

- a. Otistik bozukluk,
- b. Rett sendromu,
- c. Asperger sendromu,
- d. Çocukluğun dezintegratif bozukluğu

2.2.8.1. Otistik Bozukluk

Otistik bozukluk, yaygın gelişimsel bozukluk yelpazesi içerisinde yer alan toplumsal etkileşimde ve iletişimde yetersizlikler ile davranış, ilgi ve etkinliklerde sınırlı, basmakalıp ve yineleyici örüntülerle ve toplumsal etkileşim, toplumsal iletişimde kullanılan dil ya da sembolik/imgesel oyun becerilerinin en az birinde 3 yaşından önce gecikmelerin ya da olağandışı bir işlevselliğin olması ile karakterize gelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanabilir

2.2.8.2. Rett Sendromu

Rett Sendromu, dünyada çeşitli ırklarda ve etnik gruplarda, özellikle kız çocuklarında görülen nörolojik bir rahatsızlıktır. Bu sendromun erkeklerde de görülebilir. Fakat erkek ceninlerde bu durum genellikle, annenin düşük yapması,

doğum anında ölüm veya anne karnında erken ölüm gibi durumlarla sonuçlanmaktadır.

2.2.8.3. Asperger sendromu

Bir çocuk veya yetişkin okulda, işyeri veya kişisel yaşamlarında ciddi zorluklara sahiptir ve genelde Asperger sendromu sıklıkla tanı konmamış olarak yaşamına devam eder. Nitekim birçok yetişkin anksiyete ya da depresyon gibi ilgili sorunlar için yardım ararken Asperger sendromu tanısı alabilir. Teşhiste öncelik sosyal etkileşimlerdeki zorlukları dikkate alma yönündedir.

Asperger sendromlu kişilerin garip bir konuşması vardır. Bu monoton veya alışılmadık bir tonlama ile konuşma, aşırı yüksek sesle konuşma şeklinde olabilir. ASD liler uygunsuz zamanlarda kolayca ağlamaya veya gülmeye başlayabilir.

2.2.8.4. Çocukluğun Dezintegratif Bozukluğu

Çocukluğun dezintegratif bozukluğu (ÇDB), ya da Heller sendromu, dezintegratif psikoz adlarıyla da anılır.3 yaşından sonra çocukların dil, sosyal işlev, ve motor becerilerinin gelişiminde gecikmeler olarak görülen ve ender rastlanan bir durumdur. Araştırmacılar bu durumun nelerden kaynaklandığını henüz bulamamıştır.

Gerileme çok ani olabilir ve hatta çocuklar ebeveynlerini şaşırtacak şekilde bu konudaki kaygılarını dile getirebilir. Bazı çocuklar halüsinasyon gördüklerini söyler ya da gördükleri zannedilebilir ama en belirgin belirti kazanılan becerilerin kaybıdır. Bu birçok yazar tarafından hem çocuğun hem de ailenin geleceğini etkileyen çok kötü bir durum olarak belirtilmiştir. Tüm yaygın gelişimsel bozukluklarda olduğu gibi ÇDB için doğru tedavinin ne olduğu konusunda tartışmalar bulunmaktadır. (Diken, 2010).

2.2.8.5. Özgül Öğrenme Güçlüğü

Öğrenme güçlüğü, çocuğun okuma, yazma, aritmetik ya da dinleme, konuşma, akıl yürütme yeteneklerini kazanmada ve kullanmada yaşadığı güçlüktür. Genellikle bu güçlük çocuğun, bilgi işlem süreçleri ve bilgiyi öğrenme

yeteneği ile ilgili bir problemle birlikte, kendini idare etme ve sosyal becerilerdeki zorluğuna da yansımaktadır (Yavuzer, 2000). Çok farklı şekillerde kendilerini gösterse de öğrenme güçlüğü olan çocuklar; dikkatini toplayamama, koordinasyon yoksunluğu, aşırı hareketlilik ya da hareketsizlik, aşırı yoğunlaşma, hafıza bozukluğu ve belirli faaliyetlere saplanıp kalma (perseveration) gibi temel bazı Özellikler gösterebilirler. Bu özelliklerin tek tek ya da bazen bir bütün içinde bulunmaları öğrenme güçlüğüne neden olabilmektedir (Gearheart, 1981).

2.3. Özel Eğitim İle İlgili Mevzuat

2.3.1. Ulusal Mevzuatlar

2.3.1.1. Yunanistan'da Özel Eğitimin Tarihçesi

Yunanistan'da özel eğitim, başlangıcı özel ve bireysel münferit girişimlerle olmuştur. Tarihsel sürece baktığımızda; 1906 yılında Kalithea bölgesinde "Körler Evi" kurulurken, 1923 yılında "Sağır ve İşitme Engelliler Enstitüsü"nin kurulduğunu görürüz. 1937 yılında ise Atina'da Kessariani bölgesinde "Atina Prototip Özel Okulu" kurulmuştur ve 1972 yılına kadar özel eğitim veren tek devlet okulu olarak faaliyet göstermiştir. (Pirgiotakis, 1994).

İkinci Dünya Savaşından sonra özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için pek çok kilise örgütü ve birliği kurulmuştur, fakat bunlar daha ziyade korunma alanında faaliyet göstermişlerdir. Bu örgütlerin ve derneklerin çalışmaları bir sisteme, bilimsel alt yapıya ve eğitim politikasına dayanmadığı için özel eğitimin gelişmesinde olumsuz etkileri olmuştur. 1958 yılında eğitim problemlerini analiz etmek için Eğitim Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon yaptığı incelemelerde özel problemleri tespit etmiş ve bu alanda eğitimi geliştirmek için koordineli çalışmalar tavsiye etmiştir. Dikta rejimi, yetkilileri engelli çocukların tedavisi için ilk ve temel adımları atmaya zorlamıştır. 1969 yılında Eğitim Bakanlığında Özel Eğitim Bürosu kurulmuştur. Bu büro 1980 yılına kadar zekâ geriliği/zihinsel özürlü olan çocuklar için 89 özel okul kurmuştur. Ayrıca, 1970 yılında Marasleio'da öğretmenlerin ve okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yeniden

eğitilmesi için bir birim kurulmuştur. Bu birim özel eğitim ve sınıflar için hala öğretmen yetiştirmede ve hizmet içi eğitim programları konusunda çalışmalarını sürdürmektedir. (Stasinou, D. 2001)

Özel eğitim 1143/81 sayılı “Özel Eğitim, Özel Mesleki Eğitim, Doğal Yaşam Ve Toplumsal İlgisi Dışı Kalmış İnsanları Toplumsal Yaşama ve Mesleki Faaliyetlere Katılımını Sağlayan” yasa ile resmi olarak başlamıştır. Bu yasa ile devlet ilk defa engellilerin ihtiyaçlarına yönelik resmi düzenlemeler getirmiştir. Yasa tüm vatandaşlara okul ve sosyal uyum, mesleki ve sosyal iyileştirme konusunda eşit fırsatlar sağlama prensiplerini dile getirir.

1981'den sonra Yunanistan'da özel eğitim hızla gelişmiştir. 1981'e kadar sadece 89 özel eğitim okulu varken 1991 yılında bu rakam 706'ya ulaşmıştır, (Özel Eğitim Raporu). İlk defa normal devlet okullarında tam zamanlı paralel özel sınıflar kurulmuştur. Daha sonra Avrupa Birliği fonlarıyla engelli bireyler için mesleki eğitim üniteleri kurulmuştur. Ek olarak, engelli bireyler için mesleki yönlendirme birimleri ve spor özel bürosu kurulmuştur. Son olarak, yerel yönetimlerde özel eğitime ihtiyacı olan, toplumdan uzaklaşmış bireylerin teşhis ve tanısı için özel komisyonlar kurulmuştur. (Dellasoudas , Lawrence G., 2006)

Yunanistan'da özürli çocukların uyumu için uygulamalar devam ederken hala pek çok vakada dışlanma yöntemi de devam etmektedir. Son zamanlarda özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar için uygulanan hâkim modelde uygulamada bazı problemlerin olduğu görülmektedir. Bugün, Yunanistan'daki özel eğitimde hâkim olan felsefe tüm çocuklara eşit fırsatların sağlanmasını öngörmektedir. İhtiyaca ve yeteneklerine göre bir okul sadece uyuma değil aynı zamanda sosyal kabul ve bütünleşmeye yönlendirmektedir.

OECD Özel Eğitim Bürosu istatistiklerine göre özürli çocukların %8,6'ı özel okullarda % 66'ı özel sınıflarda öğrenim görmektedir. Toplam öğrenci sayısının yani 1800000 öğrencinin 12383'ü başka bir deyişle % 0,68'i ilköğretim düzeyinde özel eğitim birimlerini takip etmiştir. 15 yaş üzeri 1600 öğrenci mesleki atölyeleri takip etmiştir. Ayrıca 3-20 yaş arası 1700 öğrenci Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının denetimindedir. Fakat tüm engelli bireyler için

resmi istatistik bulunmamaktadır. İstatistikler resmi olmayan Özel Eğitim Bürolarından gelmekte, sorunlar ve eksiklikler içermektedir.

Pek çok özel eğitime ihtiyacı olan çocuk somut özel eğitim okullarına devam etmektedir. Okul idarecilerinin, eğitimcilerin gelişim gösterdiği, başka bir deyişle iyi yolda olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, diğer ülkelerde olduğu gibi Yunanistan'da da sosyal hedeflerin uygulanması ve öğretmenlerin uyumu/bütünleşmesi gibi konularda sorunlar ve engeller vardır. Sorunlardan birini özel eğitime ihtiyacı olan bir çocuğun bu birimlerdeki tedavisi oluşturmaktadır. Bu çocukların özel eğitime dâhil edilmesi, 1143-1181 ve 1566-1585 sayılı kanunlara göre multidisipliner bir değerlendirme sonrası yapılmaktadır. Fakat Yunanistan'da, özellikle bazı bölgelerde ilgili uzman eksikliğinden dolayı, özel eğitime ihtiyacı olan çocukların değerlendirmesi ya tek başına alanda uzman danışman/müfettiş, ya öğretmen, ya da çocuk psikiyatristi tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle, bazı çocukların gözden kaçması veya sorunu olmayan çocuklara sorunlu gibi teşhis konması gibi hataların yapılması anlaşılır görülebilir. Son zamanlarda bu tarz sorunların önüne geçilebilmesi için her bölgede bir teşhis ve tanı merkezi kurulması teklif edilmiştir. Ayrıca, özel eğitim birimlerinde ders veren öğretmenler çoğunlukla konu uzmanı değillerdir. (Tzouriadou, Germanos 1992). Çocuklar yaşitlarıyla aynı programı daha düşük seviyede takip ederler, bu aslında alternatif program ve öğretim yöntemleriyle çocukların uyumu açısından daha verimli olabilir.

Özel Eğitim Programlarının bulunduğu sadece bir Yunan üniversitesi göze çarpmaktadır. Volos'ta bulunan Thessalia Üniversitesi bu alanda direkt bölümü olan tek üniversitedir. Bunun dışında Selanik'teki Aristo Üniversitesi, Makedonya Üniversitesi, Ege Üniversitesi gibi üniversiteler okul öncesi dönem için özel eğitim öğretmeni yetiştirmede özel seminerler yöntemini tercih etmişlerdir. Bunun için öğretmen adaylarına 410 saatlik ilgili alan seminerlerine katılma imkânı tanınmaktadır. Bu seminerleri takip eden öğretmenler özel eğitim ünitelerinde çalışabilmektedirler.

Volos'taki Thessalia Üniversitesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü 1993 yılında kurulmuş ve 1998 yılında eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Bölüm,

Üniversitenin Beşeri Bilimler Fakültesinde yer alır. Bu bölüm Yunanistan'da Özel Eğitim üzerine kurulmuş yegâne bölümdür. Bölüm okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocukların eğitimi için öğretmen yetiştirmektedir. Bölüm, ayrıca, öğrenme güçlüğü olan çocuklar, işitme engelli veya işitme zorluğu olan çocuklar, görme özürlü çocuklar, zekâ geriliği olan çocuklar ve otistik çocuklarla çalışacak öğretmenleri yetiştirmektedir.

Aristo Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü diğerlerinin yanı sıra Özel Eğitim Öğretmenliği programı da sunmaktadır (Ege ve Maine Üniversitesi ile işbirliği içerisinde "Özel Eğitim, Kültürlerarası Eğitim ve Dil Öğretimi" programı yürütülmektedir.

Yunanistan'da özel eğitim desteği öncelikle özel eğitime ihtiyaç duyan, başka bir deyişle Özel Eğitimsel Engellilere sağlanmaktadır. Özel eğitim hizmetlerinin milli eğitim sistemi içerisindeki Milli Eğitim ve Din İşleri ve Kaymakamlıklar düzeyinde yönetilmesi ve işletilmesi, ana eğitim akışında yer alan eğitim mevzuatı ve yönetim uygulamaları ile uyumludur. Özel Eğitim İhtiyacı olan çocuklar, aynı zamanda Yunan Anayasası tarafından da öngörülen bir şart olan eğitim sistemine dahil edilmek durumundadır.

Yunanistan'da Özel Eğitim, özel ihtiyaçları olan insanlara yönelik her türlü özel muamelenin hayırseverliğe, kilisenin hassasiyetine ve insanların eşsiz hareketlerine ve seçkin eğitimcilerine bağlı olduğu 20. yüzyılın ilk yıllarına dayanmaktadır.

Son yıllarda ve esas olarak 1960 yılından bu yana, özel ihtiyaçları olan insanlara yönelik politika, eşit eğitime, sosyal durumlara katılım, çalışma hayatına, sağlık tedavisine ve kültürel etkinliklere olan haklarını koruyan mevzuat sunmak üzere değiştirilmiştir.

1972 ve 1973 yıllarında 43 Özel Okul çalıştırılmaya hazırlanmıştır. Özel Eğitim Politikası belirlenerek Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'nın bir parçası olmuştur. Ayrıca, 13 özel danışman, her biri 13 farklı bölge için özel okulların işlevlerini denetleyip ve koordine etmektedir.

Özel Eğitim için üst yönetim Yunanistan'da, Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkezi bünyesinde yer almaktadır. Devlet eğitimi finanse ettiği için eğitim

süreçlerine karar verme ve kontrol etme hakkını saklı tutar. Tüm okullarda özel ihtiyaçları olan çocuklar için ülke genelinde tek tip bir müfredat mevcuttur. Ülke idari amaçlar için bölgelere ayrılrsa da bağımsız tutum sergilenmez. Ülke genelinde müfredatın tek biçimli olmasına izin verilir. Ayrıca özel sektör kesinlikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir.

30 Eylül 1985'te yeni bir eğitim yasası (1566 sayılı kanun) ve yeni bir kurum ortaya çıkmıştır. Bakanlığın okul müfredatını planlamada okul metinlerini yazmada yardımcı olması için kurulmuştur. Yeni kurum, Eğitim Enstitüsü'dür ve 75 üyeden oluşan bir kadroya sahiptir.

Eğitim Enstitüsü, müfredat ve ders kitaplarıyla ilgili çalışmalar yapmaktadır. Öğretim yöntemleri, eğitim materyalleri ve her eğitim kademesinde iyileştirme tavsiyeleri hazırlar. Ancak eğitim sisteminin merkezilik ilkesine göre, eğitim bakanı Enstitü tavsiyelerinin uygulanabilirliğine karar verme hakkına sahiptir. Fakat, Enstitünün rolü Özel Eğitim için çok faydalıdır.

1981'de müfettişlerin yerini olan okul danışmanları, eğitimcileri Bakanlık tarafından gönderilen ders kitaplarının yöntem ve içeriğini değiştirmeye yönelik çalışmalar yapmak için ikna etmeye çalışmışlardır. Fakat bu materyaller sıradan öğrenciler içindir. Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar için ayrıca material üretilmesi için çaba sarfetmişler ve Bakanlıktan bunu talep etmişlerdir.

Bugün Yunanistan'da hala Özel ihtiyaçları olan çocuklara hizmet veren okul sayısının yetersiz olduğu düşünülmektedir ve sadece 13.000 çocuk bu okullarda eğitim alabilmektedir.

Yunanistan'da temel veya genel eğitim iki seviyede sunulmaktadır ve 4-18 yaşları arasındadır. İlk seviye ilköğretimden oluşur ve anaokullarını (4-6) ve ilkokullar (6-12 yaş) içerir. İkinci seviye orta öğretimden oluşur ve Ortaokul (12-15) ve Liseleri (15-18 yaş) içerir.

Zorunlu eğitim 11 yıla çıkarılmıştır, öğrenci 5 yaşında anasınıfına başlar, 2 yıl zorunlu anaokulu eğitimi bulunmaktadır. Devamında 6 yıl ilkokul eğitimi ve ardından 3 yıl ortaokul zorunludur. Lise eğitimi zorunlu değildir ve eğitim süresi 2 yıldır.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuk sayısı ile ilgili özel bir istatistik bulunmamaktadır, ancak engelli nüfusun uluslararası oranı olarak % 10 kabul edilirse, özel eğitim ihtiyacı olan 180.000 okul çocuğu olduğunu düşünülmektedir. Genel eğitimdeki toplam öğrenci sayısı 1.800.000'dür.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için 1991'de 37 özel anaokulu 131 ilkokul , 7 spor salonu, 5 lise ve 3 meslek okulu bulunmaktaydı. 1984'ten bu yana, birçok devlet okulunda pek çok özel sınıf oluşturulmuştur. Bu özel sınıflar, özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar topluma entegrasyonları için hizmet etmektedirler. 1988 yılında, diğer çocuklarla aynı ortamda yaşayan engelli çocuklar için okullarda özel sınıflar kurularak HELIOS E.U programı uygulamaya konmuştur. Bu program uygulamaları bakımından verimli olmuştur. Özel ihtiyaçları olan çocuk ve gençlerin yalnızca teoride değil, uygulamada da toplumla bütünleştirilmesini sağlamıştır.

2.3.1.2. Yunanistan'da Özel Eğitimi Düzenleyen Yasalar

- 1) 453/1937 Sayılı Yasa: Zihinsel engelli tanımını getirmektedir. Bu yasayla ilk özel eğitim okulu açılır.
- 2) 905/1951 Sayılı Yasa: Görme engelliler ile ilgili eğitim konuları tanımlanır.
- 3) 1433/1981 Sayılı Yasa: Özel gereksinimli bireylerin eğitimine dair ilk kapsamlı yasadır. Yasa "sapkın çocuklar" terimini kavramsal olarak sınırlandırmıştır. Sapma konularını tanımlamaktadır. Kinetik, duygusal, zihinsel ve benzeri tanımlar getirmektedir. Yasayla okul öncesi çocukları için özel eğitim öngörülmektedir. Ayrıca, özel mesleki eğitimin sadece özel okullarda değil, normal okullarda da uygulanmasını öngörmektedir. Özel eğitim okulları ya da özel eğitim sınıfları öngörmektedir. 6-17 yaş aralığındaki çocuklara zorunlu özel eğitim öngörmektedir.
- 4) 1566/1985 Sayılı Yasa: Özel gereksinimli öğrenciler ve normal öğrenciler arasındaki farkları ortadan kaldırmayı öngörür. Özel gereksinimli öğrencilerin normal okullara entegrasyonunu öngörür.

- 5) 2817 /2000 Sayılı Yasa: Özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre sınıflandırılmalarını öngörür. Özel sınıflar yeniden adlandırılarak entegrasyon bölümüne getirildi. Özel okulların rolleri sınırlandırıldı ve sadece çok ağır engel durumlarında eğitim vermeleri öngörüldü. Özel eğitim öğretmenlerinin görevlerini belirledi. Bireyselleştirilmiş eğitim programlarını öngörür. Her il merkezine teşhis, tanı ve rehberlik birimlerinin kurulmasını öngörür.
- 6) 3699/2008 Sayılı Yasa: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin sosyal hayatın her alanına eşit katılım için fırsat yaratılmasını öngörür.

2.3.1.3. Türkiye’de Özel Eğitimin İlkeleri

Türk milli eğitimini düzenleyen genel esaslar doğrultusunda özel eğitimle ilgili temel ilkeler 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)’de şu şekilde yer almaktadır:

Özel eğitimi gerektiren tüm bireyler ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

Özel eğitime erken başlamak esastır (bireyin özrünün erken farkına varılması, tanının erken konması ve eğitime erken başlanması, bireyin gelişimini olumlu yönde etkileyen önemli hususlardan biri olmaktadır).

Özel eğitim hizmetleri özel eğitim gerektiren bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitsel performansları dikkate alınarak amaç, muhteva ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.

Özel eğitim gerektiren bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için her türlü rehabilitasyonlarını sağlayarak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Özel eğitim gerektiren bireyler için bireysel eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır. Bu ilke, özel eğitimin bireyin ihtiyaçlarından hareketle planlanarak yürütülmesini öngörmekte,

bu amaçla her birey için ayrı ayrı bireyselleştirilmiş eğitim planı yapılmasını ve çerçeve programlarının uygulanmasını esas kabul etmektedir.

Ailelerin özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılımlarının sağlanması esastır. Bu ilke, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimlerinde ailelerin rolünü vurgulamakta ve onların aktif katılımının sağlanmasını gerekli görmektedir. Bu çerçevede aileler tanılamaya dâhil, eğitimin her aşamasına katılacak ve söz sahibi olacaktır.

Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde özel eğitim gerektiren bireylerin örgütlerinin görüşlerine önem verilir. Çağdaş ülkelerde gönüllü kuruluşların eğitimdeki rollerinin giderek artma eğilimi göstermesinin bir yansıması olarak özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde ilgili gönüllü kuruluşların katılımı ağılanmaktadır.

Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireyleri toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır. Bu ilke, özel eğitim gerektiren bireylerin okul ve okul dışı eğitimlerinin bir bütünlük içerisinde planlanmasını öngörmekte, ayrıca söz konusu bireylerin topluma uyumları ile toplumun onlarla birlikte yaşama becerilerini geliştirme (karşılıklı uyum) yaklaşımı benimsenmektedir. (Özel Eğitim El Kitabı s.6)

2.3.2.Uluslararası Mevzuat

2.3.2.1. Birleşmiş Milletler

- a) Birleşmiş Milletler Sakat Hakları Bildirisi: Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine ek 9 Aralık 1975 tarihli Sakat hakları Bildirisi, sakat kişilerin topluma üretken bireyler olarak katılmaları konusunda olduğu kadar, toplumun sakatlara karşı yükümlülüklerini de saptamaktadır. 3447 sayılı Özürlü Kişilerin Haklarına Dair Bildiri 13 maddeden oluşmaktadır.
- b) Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 20 Kasım 1959'da kabul ettiği Çocuk Hakları Bildirisi'nin 5. Maddesinde şöyle denmektedir: "Bedenen, zihnen

ve sosyal özürlü olan çocuklara, durumlarının gereğine uygun özel muamele yapılmalı, özel eğitim ve bakım sağlanmalıdır.

- c) Birleşmiş Milletler Zekâ Geriliği Olan Bireylerin Haklarına Dair Bildiri, 2856 Sayılı / 20 Aralık 1971 tarihli bildiri 7 maddeden oluşmaktadır.
- d) Engellilerin Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi, 1 Haziran 1983
- e) Engellilerin Mesleki Rehabilitasyonu Hakkında 99 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Tavsiye Kararı, 22 Haziran 1955.
- f) Engellilerin Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 168 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Tavsiye Kararı, 21 Haziran 1988

2.3.2.2. Avrupa Konseyi

- a) Zihinsel Hastalıkları Olan Bireylerin Durumları Konusunda Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, No. 818, 1977
- b) Engellilere Yönelik Bütüncül Bir Politika Konusunda Konsey Tavsiye Kararı, No 92, 1992
- c) Engellilere Yönelik Rehabilitasyon Politikaları Konusunda Konsey Tavsiye Kararı, No. 1185, 1992
- d) Engellilerin Toplumla Tam Bütünleşmelerine Yönelik Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, No. 1592, 2003

2.3.2.3. Avrupa Birliği

- a) Avrupa Topluluğu'nda engellilerin istihdamı konusunda 24 Temmuz 1986 tarihli Konsey Tavsiye Kararı (86/379/EEC)
- b) Engelli çocuklar ve gençlerin genel öğretim sistemi içinde kaynaştırılmaları konusunda 31 Mayıs 1990 tarihli Konsey İlke Kararı (90/C162/02)
- c) Engelliler için fırsat eşitliği hakkında 20 Aralık 1996 tarihli Konsey İlke Kararı (97/C12/01)

- d) Engelli bireylere istihdamda fırsat eşitliği sağlanması konusunda 17 Haziran 1999 tarihli Konsey İlke Kararı (99/C186/02)
- e) Engelliler bireyler için engelsiz Avrupa hakkında 12 Mayıs 2000 tarihli Avrupa Komisyonu Tebliği, COM (2000) 284 final
- f) Engellilerin bilgi toplumuna erişimlerinin artırılması hakkında 6 Şubat 2003 tarihli Konsey İlke Kararı (2003/C39/03)
- g) Engelli öğrencilere eğitim ve mesleki eğitimde fırsat eşitliği sağlanması hakkında 5 Mayıs 2003 tarihli Konsey İlke Kararı (2003/C134/04)

3. BATI TRAKYA TÜRK AZINLIĞININ EĞİTİMİ

3.1. Batı Trakya Türk Azınlığının Eğitim Statüsü

Azınlıklar konusu, son iki yüzyılın temel konularından biri olmuş ve duyulan ilgi bu çağda doruğa ulaşmıştır. Bu ilgi, olgunun sosyal, siyasal ve ekonomik düzeyde çağdaş ve güncel doğası için küresel ortamı hazırlamıştır. Yaşanılan savaşlar pek çok devletin sınırlarını değiştirirken, alışkanlıkların ve tutumların değişimine yol açmıştır. Yeni yaklaşımları ve eylemleri teşvik etmiş, insan haklarını korumak için önlemler alınmasına yol açmıştır. Uluslararası bir kurumsal sistemin varlığı, birçok uluslararası kuruluşun gelişiminde evrensel bir etkiye sahip olmuştur.

Bu bağlamda, azınlık olgusu, boyutlarını ve yönlerini ortaya çıkarmaya, çeşitliliği vurgulamaya ve bazen ulusal özelliklerden bazen de dilsel, dini veya kültürel tanımlamaya değinmeye çalışmıştır. Bununla birlikte, azınlıklar hâlâ bir sorun olarak ele alınmakta ve çeşitli çıkarların ve devletlerin isteklerinin tatmin edilmesine yönelik bir kaldıraç olması için müzakere alanına sokulmaktadır. Avrupa'daki gelişmelerin kalbine yerleştirilmeleri, konunun insani ve sosyal boyutunu küçümseyen, güçlü siyasi nüansları olan çok yönlü bir konudur.

Birçok akademisyenin, avukatın, dilbilimcinin çabalarına rağmen, azınlığın uluslararası kabul görmüş bir tanımı olmadığı dikkate değerdir. Ancak, kavramı oluşturan ve içeriğini oluşturan unsurlara dikkatle yaklaşmak gerekmektedir. Uluslararası hukukta azınlıkların kabul görmüş bilimsel tanımı yoktur. Ortak bir tanım bulma zorluğu, azınlıkların yaşadığı durumların çeşitliliğinde yatmaktadır. Ek olarak, geniş olması gereken bir tanım hem nesnel faktörleri (örneğin ortak bir millet, dil veya dinin varlığı) hem de sübjektif faktörleri (örneğin, mensupları kendilerini bir azınlığın üyeleri olarak tanımladıkları) içermelidir. (UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Minority Rights: International Standards and Guidance for Implementation,

2010, HR/PUB/10/3, available at: <http://www.refworld.org/docid/4db80ca52.html> [accessed 14 March 2019]

II. Dünya Savaşı'ndan sonra, azınlıklara karşı zor bir iklim oluşmuştur. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu gerginlik döneminde, azınlık kavramının kesin ve anlaşılır bir tanımını bulma gereğini dile getirirken, terimin dil bilimsel yorumunun herhangi bir toplumu içereceği gibi, yararlı olmayacağına da dikkat çekmiştir. İhtiyaç duyulan şey, örgütlü bir devletin sınırları içindeki belirli bir topluluk türünü ifade edecek ve egemen sosyal - etnik gruptan farklı olacak açık bir tanımdı. Sonuç olarak, BM azınlık meselelerinden sorumlu bir organ, Ayrımcılığın Önlenmesi ve Azınlıkların Korunması Alt Komitesi'ni oluşturmaya karar vermiştir. Alt Komite temel olarak "ayrımcılığın önlenmesi" ve "azınlıkların korunması" terimlerinin analizi ve "azınlık" kavramının sınırlandırılması ile ilgilenmiştir. Konsepti tanımlamadığı bir karar taslağı hazırlamıştır, kavramın tanımlanmasında önemli olan kurucu terimleri tanımlamaya çalışmıştır. (Diakofotakis, 2001, s. 55-57)

Bu karara göre, toplumun geri kalanından farklı etnik, dilsel, dinsel gelenekler ve özellikler taşıyan nüfus grupları vardır; bunların geliştirilmesi, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde spesifik tedbirlerle korunması gerekir. (Divani, 1996) Daha sonra, yukarıda belirtilen kararlara dayanarak, Alt Komite, azınlık kavramının tanımını, nihai bir kararda belirlemeye devam etti ve bu terimin yalnızca ulusal, dini olan ve korumak isteyen bir nüfusun baskın olmayan gruplarını içermesi gerektiğini savundu. Ek olarak, bu azınlıklar, kendi kökenlerini ifade eden, belirli özelliklere sahip yeterli sayıda bireyden oluşmalıdır. Ayrıca bir azınlık grubun kurulduğu ve geliştirildiği koşulları dikkate alması, yani bir nüfus grubunun ikamet yerlerinden taşınmaya ve bir devlete yerleşmeye zorlanma nedenlerini araştırması önerildi.

Azınlık tanımının ana noktaları şunlardır: a) Grubun baskın olmayan konumu, b) geleneklerinin ulusal, dini veya dilsel karakteri, c) Bu özellikleri sürdürme arzusu ve geliştirmek için yeterli sayıda üye (d) ev sahibi Devletin uyruğuna sahip olmak.

Azınlıkların tanımı konusunda 1967 yılında BM, Alt Komitesinde, “azınlık kavramının analizine, azınlıkların etnik, dini veya dilsel faktörlerini ve tutumunu dikkate alarak” çalışılması gerektiği vurgulandı ve çalışmanın F. Capotorti tarafından yapılmasına karar verildi. (Diakofotakis, s.65)

“Ayrımcılığın Önlenmesi ve Azınlıkların Korunması Alt Komisyonu” Raportörü Francesco Capotorti'nin 1978 yılında önerdiği tanım: “Azınlık, bir devletin nüfusunun geri kalanına göre sayısal olarak az olan, egemen konumda bulunmayan, –o devletin vatandaşı olan- üyeleri, nüfusun geri kalanından farklı etnik, dinsel ya da dilsel özelliklere sahip olan ve kültürlerini, geleneklerini, dinlerini ya da dillerini korumaya yönelik üstü örtülü de olsa bir dayanışma duygusu gösteren gruptur” şeklindedir. (Capotorti, s.96)

BM Belgelerinde azınlık tanımı yer almamakla birlikte, çeşitli raporlarda geçen ve genel kabul gören iki tanım bulunmaktadır. Bunlardan ilki Capotorti tanımı, diğeri ise 1985 yılında, yine insan hakları ile ilgili bir alt komisyon çalışmasında Kanada'lı Jules Deschènes'in yaptığı tanımdır. Bu tanıma göre: “Azınlık, bir devletin, sayısal olarak azınlık oluşturan ve o devlette egemen konumda bulunmayan, nüfusun çoğunluğundan farklı etnik, dinsel ya da dilsel özelliklere sahip birbirleriyle dayanışma duygusu içinde, üstü örtülü de olsa, varlıklarını sürdürmek için ortak bir istekle yönelmiş ve amacı çoğunluk ile fiili ve hukuki eşitlik elde etmek olan bir grup vatandaştır.”(UN Doc. E/CN4/Sub.2/1985/31 par. 181)

Deschenes tanımınının felsefesi, Capotorti'nin tanımıyla hemen hemen aynıdır. Eşitliği sağlama ve böylece ayrımcılığı önleme konusunda ısrar etmek için kullanılan ifadeler ise ayrıca vurgulanmıştır. Patrick Thornberry, Capotorti'nin tanımını analiz ederken, kelimenin tam anlamıyla bu ayrımın, azınlıkların korunması ile ayrımcılığa karşı korunma arasındaki farkı belirttiğini ve bunun tanımın içinde yer almadığını savunmaktadır. (1994, S. 9-10) Bununla birlikte, Capotorti'nin, azınlıkların korunması konusunda doğasında bulunan ayrımcılığa karşı korunmayı her zaman göz önünde bulundurduğunu ve her zaman dile getirdiğini eklemektedir. (UN Doc E/CN4/52 Section V)

Deschenes'in tanımıyla 1947'de başlamış olan BM Azınlık tanımlama çalışmaları tamamlanmış oldu. Yaygın olarak kabul edilen bir azınlık tanımını kabul etmek mümkün olmamakla birlikte, önemli bir çalışma yapıldı; azınlık toplulukları, uluslararası toplumun azınlık konularına olan ilgisindeki değişim ve daha fazla yansıtma için çeşitli araçlar elde etti.

Ulusal azınlıkların korunması hem siyasi hem de ekonomik kargaşanın yanı sıra, Avrupa içinde ve dışında göç akımları yaratan son yüzyıllardaki savaşlar nedeniyle Avrupa Konseyi'nin de gündeminde olmuştur. Avrupa komünist rejimlerinin çöküşü, aşırı milliyetçilik ve bazı Avrupa ülkelerinde yaşanan ihtilaflar ile mesele daha da önem kazanmıştır. (<http://www.coe.int/en/web/minorities/fcnm-factsheet>)

Avrupa Konseyi, kırk yıldan fazla bir süre boyunca, etnik azınlıkların durumunu birkaç kez incelemiştir. Varlığının ilk yılında (1949), Parlamenterler Meclisi "ulusal azınlıkların haklarının daha geniş korunması sorunu" nun önemini kabul etti. 1961'de, AİHS kapsamına girmeyen etnik azınlıkların belirli haklarını güvence altına almak için ikinci bir ek protokolde yer almasını tavsiye etmiştir. (Framework Convention for the Protection of National Minorities: Collected texts, 7th edition, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2013, par.1.)

Böyle bir protokolün hazırlanma olasılığını ve uygulanabilirliğini incelemesi talimatı verilen Uzmanlar Komitesi, faaliyetlerini, AİHM'in Belçika'daki azınlık mensupları tarafından kullanılan dil ile ilgili nihai kararına kadar faaliyetlerine son vermiştir. (Alsemberg ve Beersel sakinleri Belçika'ya karşı, başvuru 1474/62, 27 Temmuz 1968 tarihli karar, Seri A No 6)

Parlamenterler Meclisi, Bakanlar Komitesi tarafından siyasi ve yasal önlemlerin alınması ve özellikle de Ulusal Azınlıkların Haklarına İlişkin bir Protokolün veya Sözleşmenin hazırlanmasına ilişkin bir öneride bulunmuştur. Dolayısıyla, Sözleşme 1134 (1990) 'da ulusal azınlıkların korunması için gerekli görülen ilkelerin bir listesini içermektedir. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİT), Birleşmiş Milletler ve Ekim 1991'deki Avrupa Konseyi Prensipler Çerçevesi, İnsan Hakları Yürütme Komitesi'nin çalışmalarını dikkate alarak -

İnsan Hakları Yürütme Komitesi (CDDH), ulusal azınlıkları korumaya yönelik bir faaliyette bulunabileceği koşulları inceleme görevini üstlendi ve Mayıs 1992'de Bakanlar Komitesi, CDDH'ye özel yasal düzenleme olasılığını göz önünde bulundurma talimatı verdi. Bu projenin ihtiyaçları için, CDDH ile birlikte ve Avrupa Konseyi ile CSCE arasındaki tamamlayıcılık ilkesini göz önüne alarak, çeşitli metinleri dikkate alan bir Uzman Komitesi (DH-MIN) kurulmuştur. (Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi'ne Açıklayıcı Rapor, 3-4. Paragraflar.)

Kısa bir süre içinde, azınlıklar yetkinlik alanına katılarak ulusal azınlıkların korunması için kapsamlı bir Sözleşme taslağı hazırladılar. Daha sonra CDDH, Bakanlar Komitesi raporuyla (8 Eylül 1993), "ulusal azınlıklar" teriminin yorumlanması konusunda bir fikir birliğine varılmadığına dikkat çekti. Fakat 8 ve 9 Ekim 1993 tarihlerinde Viyana Zirvesinde Konsey Üyesi Devletler kararlı bir adım attılar. Etnik azınlıkların, Avrupa tarihindeki barış ve istikrarın bir sembolü olarak korunması ve saygı gösterilmesi gerektiğine karar verdiler. Özellikle, Devlet veya Hükümet Başkanları, ulusal azınlıkların korunmasına ilişkin yasal taahhütlerde bulunmaya karar vermiştir: (a) Azınlığın korunmasına ilişkin ilkeleri belirleyen bir çerçeve sözleşmenin hazırlanması, bunun AK üyesi olmayanlar tarafından imzalanmaya açık olması, b) Ulusal azınlıkların kültürel haklarına ilişkin AİHS'ye ek bir protokol hazırlanması. (Viyana Deklarasyonu Ek II (Ekim 1993)). Bu karar, G. Diakofotakis'in belirttiği gibi, Konsey artık gelişmelerin bir öncüsü değil, diğer uluslararası kuruluşların ilgili çabalarının başarısız olduğunu ortaya koymaktadır. (Diakofotakis, 254)

Çerçeve Sözleşmesi, on iki Avrupa Konseyi üyesi ülkenin imzalanıp onaylanmasının ardından 1 Şubat 1998'den beri yürürlükte ve genel olarak ulusal azınlıkların korunmasına adanmış yasal olarak bağlayıcı ilk çok taraflı araçtır. Aynı zamanda yasal olarak en geçerli metnidir. (Diakofotakis, 294)

Çerçeve Sözleşmesinin amacı, ulusal azınlıkların korunmasını sağlamak için Devletlerin saygı duyması gereken yasal ilkeleri tanımlamaktır. Bu şekilde, Avrupa Konseyi, siyasi taahhütleri mümkün olduğunca yasal hale getirmek için

CSCE tarafından kabul edilen Viyana Deklarasyonu (Ek II) çağrısını uygulamıştır.

Çerçeve Sözleşmesinin yapısı, başlangıç kısmına ek olarak beş bölümden oluşmaktadır. Bölüm I (Madde 1-3), genel olarak, Çerçeve Sözleşme'nin diğer temel hükümlerini açıklamaya hizmet edecek bir takım temel ilkeleri belirleyen hükümler içermektedir. Bölüm II (Madde 4 ila 19) belirli ilkelerin bir listesini içerir ve Bölüm III (Madde 20-23) yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin hükümler içerir. Bölüm IV (Madde 24-26), Çerçeve Sözleşme'nin uygulanmasını izlemeye yönelik hükümler içerir ve Bölüm V (Madde 27-32), sözleşme ve sözleşmelerle sonuçlanan nihai hükümlerin modeline dayanan son maddeleri içerir.

Şimdiye kadar, 39 ülke Çerçeve Sözleşmesinin Akit Taraflarıdır. Ayrıca, 4'ü imzalamış, ancak onay sürecine geçmemişlerdir ve 4'ü ise Sözleşmeyi imzalamamıştır. Yunanistan, 22 Eylül 1997 tarihinde Çerçeve Sözleşmesini imzalamıştır, ancak o zamandan bu yana Yunanistan yasal düzenine dahil olma süreci ilerlememiştir.

Çerçeve Sözleşme, uluslararası insan hakları belgelerinin bir parçasını oluşturduğu ve bir parçası olarak görülen genel ilkelere atıfta bulunur. Buna ek olarak, azınlık mensuplarının bireysel tanımlama haklarını tanır. Genel ilkeler ve kılavuzlar biçiminde, azınlık dilinin korunması, azınlık dilinde adların kullanılması, sosyal hayata katılım, sınır ötesi iletişim vb. gibi çeşitli diğer haklar açıklanmaktadır. Bununla birlikte, diğerleri arasında, AİHS'de yer alan düşünce ve vicdan özgürlüğü gibi bazı temel hakların da mevcut olduğunu belirtmek önemlidir. Bunun nedeni, Çerçeve Sözleşmenin aynı zamanda Konsey üyesi olmayan ve bu nedenle AİHS'yi imzalamayan Devletlere açık olmasıdır. Bazı ilkelerin ön koşul olmaksızın ulusal hukuk düzenine dahil edilebileceğini belirtmekte fayda vardır. (Diakofotakis, 508-9) Etnik azınlıklara mensup kişiler için pozitif koruma önlemlerinin alınması, ayrımcılık yapmama, eşitlik ve eşitlik ilkesini temin eden Çerçeve Sözleşme ile desteklenmektedir. (Perrakis: 2013, s.93)

Eğitim ve bazı uluslararası hukuki araçların dikkate alınması ile ilgili olarak Sözleşme'de önemli sayıda madde bulunmaktadır. Bunlar arasında ücretsiz ve zorunlu ilköğretim ilkesi, eğitim sistemi içindeki fırsat eşitliği ve eğitime erişim, ebeveynlerin çocuklarına sağladıkları eğitim türünü kendi dini, gelenek ve göreneklerine göre seçme özgürlüğü vardır. Ayrıca, kendi eğitim kurumlarını kurma ve yönetme hakkı ve azınlık dilinde eğitim hakkı. (Education under the Framework Convention for the Protection of National Minorities, Commentary No 1, Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities, Council of Europe, ACFC/25DOC(2006)002, Strasbourg, 2006, s. 8 v.d.) Bu hakların sağlanması, erkek veya kadın, ocuk veya yetişkin olabilecek bireylerle ilgilidir. Bununla birlikte, ereve Sözleşme azınlıkların eğitimde ve özellikle belirli bir eğitim türü için haklarını müzakere etmemektedir. Ayrıca, nüfusun çoğunluğunun azınlıkların dili, kültürü ve gelenekleri hakkındaki bilgi ve öğrenimlerine önem verir (the Advisory Committee Opinion on Cyprus ACFC/INF/OP/I(2002)4, paragraph 30). Ayrıca, 14. madde, etnik azınlık mensuplarına azınlık dilini öğretilmesi için, bu azınlıkların bulunduğu devletin resmi dilinin öğrenilmesini ve öğretilmesini etkileyen bir prosedür olmaksızın, eğitim hakları sağlamaktadır. ereve Sözleşmesi, bazen birbiriyle değişen ve birbiriyle çelişen eğitim hedeflerini dengelemeye çalışır. Eğitime katılanlar, eğitmenler, ebeveynler, azınlık grupları, yerel - bölgesel - merkezi otoriteler gibi birçok taraf bulunmaktadır ve bunların dengelenmesi gerekmektedir. Hepsinin ihtiyaçları ve istekleri farklı olabilir ve mümkün olduğunca dikkate alınmaları gerekir. Geçmişte, ebeveynlerin ve eğiticilerin ilgi alanlarına ve seçimlerine öncelik verilmiştir, bugün ise öncelikli kaygı çocuğun ihtiyaç ve istekleridir.

Bu eğitim hedefleri, ocuk Hakları Sözleşmesinin 29. Maddesinde geniş ölçüde ele alınmıştır:

- a. Çocuğun kişiliğini geliştirmek, yeteneklerini ve ruhsal ve fiziksel potansiyelini mümkün olduğu kadar geliştirmek.
- b. BM Tüzüğünde belirtilen ilkelerin yanı sıra insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı duymak.

- c. Çocuğun ebeveynlerine saygının, kültür, dil ve değerlere saygının yanı sıra çocuğun yaşadığı ülkenin değerlerine olduğu kadar çocuğun menşe ülkesinin ulusal değerlerinin gelişimine de saygı duymak.
- d. Çocuğu özgür bir toplumda, her milletten, dinden ve farklı geçmişlerden insanlar arasındaki anlayış, barış, hoşgörü, cinsiyet eşitliği ve dostluk ruhu ile sorumlu bir şekilde yaşamaya hazırlamak.
- e. Ulusal çevreye saygının gelişimi.

Çerçeve Sözleşmeye giriş, tarafların birliğinin temelini oluşturan idealleri ve ilkeleri savunmaları ve geliştirmeleri gerektiğini ifade eder. Azınlık eğitiminin korunması, yalnızca bireyin etnik, kültürel, dilsel ve dini kimliğine saygı göstermekle kalmaz, aynı zamanda devletlerin azınlık topluluklarının kimliğinin ifadesi, korunması ve geliştirilmesi için şartlar yaratmasına etki eder. 12-14. Maddelerde eğitim hakkı ve eğitimde haklar, 4-6. Maddeler, bu haklar için temel koşulların devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Eğitim alanında, Madde 4, eğitime eşit erişimi garanti eder ve ayrımcılığı yasaklar. Ayrıca, Taraf Devletlerin, yararlı gördüğü etnik azınlıklara mensup insanlar için entegre ve etkili eşitliği teşvik etmek için olumlu önlemler almaları gerektiğini şart koşmaktadır. Eğitime eşit erişim Madde 12 ile de belirlenir. Aynı zamanda, Madde 5, kültürün korunması ve geliştirilmesi için gerekli koşulları ve etnik azınlıklara mensup kişilerin kimliğinin önemli unsurlarını teşvik etme ihtiyacını açıklar. Yukarıdaki ifadenin kapsamına özel vurgu Madde 12-14'te verilmiştir. 4-5. Maddelerin önemi, daha önce de belirttiğimiz gibi, Çerçeve Sözleşme hükümlerini uygulamak için aktif ve sürekli bir eğitim politikasına olan ihtiyacı açıklığa kavuşturur. 5, 12 ve 14. Maddelerin birleşimi, tüm Akit Devletlerin, ülkelerinde yaşayan farklı azınlık grupları ile eğitim alanındaki ihtiyaçları ve idealleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarını gerektirir. Eğitim alanında hem içeriği hem de eğitim türü, öğretmenler ve eğitim kurumlarının yapısı ile ilgili şartlar vardır. Ayrıca, taraflar milliyet, kültür, dil veya din bakımından çeşitliliklerinin bir sonucu olarak insanları çeşitli tehditlerden ve ayrımcılık eylemlerinden veya vahşet ve saldırganlık eylemlerinden korumak

için uygun önlemleri almayı taahhüt ederler. 6. ve 12. Maddeler arasındaki bağlantı, iki hükmün Çerçeve Sözleşme'nin ahlaki çekirdeğini, azınlıkların daha geniş topluma entegrasyonu ve sosyal bütünleşme olarak kültürlerarası bir diyalog olarak desteklemesi bakımından güçlüdür.

Uluslararası hukuk uyarınca, geçerli ilke bir yandan ebeveynlere ve çocuklarına kendi dini, ahlaki veya felsefi inançlarına göre verilecek eğitim türünün seçimine dayanmakta, diğer yandan bilgi ve bilginin nesnel, çoğulcu ve esasen kritik bir şekilde aktarılması olasılığıyla bağlantılıdır. (Uluslararası İnsan Hakları Bildirgesi'nin 26. (3) Maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 No'lu Protokolünün 2. Maddesine bakınız.)

3.1.1. Lozan Barış Antlaşması Kesim III - Azınlıkların Korunması

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın haklarını belirleyen yukarıda bahsi geçen Birleşmiş Milletler ve Avrupa Sözleşmelerinin yanı sıra 1923 yılında imzalanan Lozan Barış Antlaşması'dır.

- Madde 37

Türkiye, 38'inci Maddeden 44'üncü Maddeye kadar olan Maddelerin kapsadığı hükümlerin temel yasalar olarak tanınmasını ve hiç bir kanunun, hiç bir yönetmeliğin (tüzüğün) ve hiç bir resmi işlemin bu hükümlere aykırı ya da bunlarla çelişir olmamasını ve hiç bir kanun, hiç bir yönetmelik (tüzük) ve hiç bir resmi işlemin söz konusu hükümlerden üstün sayılmamasını yükümlenir.

- Madde 40

Müslüman-olmayan azınlıklara mensup Türk uyrukları, hem hukuk bakımından hem de uygulamada, öteki Türk uyruklarıyla aynı işlemlerden ve aynı güvencelerden [garantilerden] yararlanacaklardır. Özellikle, giderlerini kendileri ödemek üzere, her türlü hayır kurumlarıyla, dinsel ve sosyal kurumlar, her türlü okullar ve buna benzer öğretim ve eğitim kurumları kurmak, yönetmek ve denetlemek ve buralarda kendi dillerini serbestçe

kullanmak ve dinsel ayinlerini serbestçe yapmak konularında eşit hakka sahip olacaklardır.

- Madde 41

Genel [kamusal] eğitim konusunda, Türk Hükümeti, Müslüman-olmayan uyrukların önemli bir oranda oturmakta oldukları il ve ilçelerde, bu Türk uyruklarının çocuklarına ilk okullarda ana dilleriyle öğretimde bulunulmasını sağlamak bakımından, uygun düşen kolaylıkları gösterecektir. Bu hüküm, Türk Hükümetinin, söz konusu okullarda Türk dilinin öğrenimini zorunlu kılmasına engel olmayacaktır.

Müslüman-olmayan azınlıklara mensup Türk uyrukların önemli bir oranda buldukları il ve ilçelerde, söz konusu azınlıklar, Devlet bütçesi, belediye bütçesi ya da öteki bütçelerce, eğitim, din ya da hayır işlerine genel gelirlerden sağlanabilecek paralardan yararlanmaya ve pay ayrılmasın hak gözetirliğe uygun ölçülerde katılacaklardır.

Bu paralar, ilgili kurumların (établissemens et institutions) yetkili temsilcilerine teslim edilecektir.

- Madde 45

Bu Kesimdeki hükümlerle, Türkiye'nin Müslüman-olmayan azınlıklarına tanınmış olan haklar, Yunanistan'ca da, kendi ülkesinde bulunan Müslüman azınlığa tanınmıştır.

Lozan Antlaşması dışında Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanmış olan 1951 Kültür Anlaşması ve 1968 Kültür Protokolü Türk Azınlığın eğitim haklarını ve çerçevesini belirlemektedir.

3.1.2.Türkiye Cumhuriyeti İle Yunanistan Krallığı Arasında Kültür Anlaşması (1951)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Krallığı Hükümeti, dostane bir işbirliği ve mübadele suretiyle fikir, güzel sanatlar ve bilim alanında kendi ülkeleri arasında olabildiğince tam bir uzlaşşı elde etmek ve aynı zamanda ülkelerinin sosyal yaşamının ve kurumlarının karşılıklı olarak anlaşılmasını

sağlamak amacıyla bir anlaşma akdini arzu ettiklerinden bu amaçla anılan Hükümetler tarafından usulüne uygun olarak yetkili kılınan temsilciler aşağıdaki hususlarda uzlaşmışlardır:

- Madde-1

Her Akid Hükümet, kendi ülkesi üzerinde bulunan üniversitelerde veya diğer öğretim kurumlarında, diğer Akid Hükümet ülkesinin dil, edebiyat ve tarihinin veya bunlara ilişkin başka konular hakkında kürsüler kurulmasını, dersler veya konferanslar düzenlenmesini sağlamak için elinden geleni yapacaktır.

- Madde-2

Her Akid Hükümet, diğerinin ülkesi üzerinde o ülkede kültür enstitüleri kurulmasını düzenleyen mevzuatın genel hükümlerine uymak koşuluyla bu gibi enstitüler kurulabilecektir.

- Madde-11

Akid Hükümetler, eğitim amacı güden ve kendi ülkelerince tanınmış olan gençlik ve ergin kuruluşları arasında işbirliğini özendirceklerdir. Spor ve izcilik alanında yakınlaşma, temas ve karşılıklı yardımlara özendirmek ve geziler ve izcilik kampları düzenleyeceklerdir.

- Madde-12

Akid Hükümetler, aşağıdaki araçlarla her ülkede diğerinin kültürünün daha iyi tanınmasını sağlamak amacıyla birbirlerine karşılıklı yardımda bulunacaklardır.

- a) Kitaplar, süreli yayınlar ve diğer yayınlar,
- b) Konferanslar ve konserler,
- c) Sanat sergileri ve kültürel nitelikli diğer sergiler,
- d) Tiyatro temsilleri,
- e) Radyo, filmler, plaklar ve diğer mekanik araçlar.

3.1.3.Türk-Yunan Kültür Komisyonu Ankara Ve Atina Toplantıları Protokolü (1968)

Türk ve Yunan Hükümetleri temsilcilerinin Raporunda yer alan ve 27 Haziran 1968 tarihinde Londra'da buluşmaları sırasında iki ülkenin Dışişleri Bakanları tarafından tasvib olunan teklifler uyarınca, 20 Nisan 1951 tarihli Türk-Yunan Kültür Anlaşmasının öngördüğü Karma Komisyon, önce 21 Ekim-9 Kasım 1968 tarihleri arasında Ankara'da, sonra 11 Aralık-20 Aralık 1968 tarihleri arasında Atina'da toplanmıştır.

Komisyon, çalışmaları sırasında, her iki azınlığa daha iyi ve modern bir eğitimin şart ve vasıtalarını sağlamak için, karşılıklı olarak, şimdiye kadar harcanan gayretler dolayısıyla takdirini ifade etmiştir.

İki temsilcinin raporunda ifade edilen prensiplerden mülhem olan Komisyon, azınlık öğretiminin özel mahiyeti dikkate alınarak aşağıda belirtilmiş olan tavsiyelerin, her iki tarafça, iyi niyet anlayışı içinde uygulanacağı ümidini izhar eder.

Diğer yandan, Komisyon, aşağıdaki tavsiyelerin uygulanmasının, iki tarafça yakından izlenmesinin önemine işaret eder ve taraflardan birinin, uygun yollarda, her zaman, uygulanma tarzları ile ilgili tavsiyelerin gözden geçirilmesi telkininde bulunabileceği hususunda mutabık kalır.

Komisyon, bu tavsiyelerin, bir azınlığın zararına olarak diğer azınlığa daha fazla imkan sağlayacak nitelikte bulunmadığı hususundaki kanaatını ifade ile uygulamada müteakabiliyete saygı göstermenin önemine işaret eder.

Komisyon, aşağıdaki tavsiyeleri kabul etmiştir:

I- Azınlık Dili:

1. Komisyon, azınlık okullarında, azınlık dilinin ve resmi dilin kullanılması ile ilgili şimdiki uygulamaya, geçmişte olduğu gibi, gelecekte de devam olunmasını tavsiye eder.

Özellikle:

- a. Şimdiye kadar resmi dilde okutulan dersler, bundan sonra da bu dilde okutulacaktır.
 - b. Bütün diğer derslerin öğretimi, istisnasız olarak, azınlık dilinde yapılacaktır.
 - c. Yukarıdaki hususlarla ilgili olarak Komisyon, iki tarafın azınlık okullarında resmi dilde ve azınlık dilinde okutulan derslerin listelerinin, diplomatik teatisini tavsiye eder. Çeşitli derecelerdeki azınlık okullarının her sınıfı için ders saatlerinin sayısı bu listelerde gösterilecektir.
2. (1). paragrafın (a) fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, azınlık dilinin, bu okullarda, öğretmen ve öğrenciler tarafından, teneffüsler; okul faaliyetleri, konferanslar, öğretmen toplantıları gibi bütün diğer vesilelerle kısıtlanmaksızın kullanılmasına müsaade olunacaktır.

II- Göze Hitabeden Eğitim Araçları:

3. İki ülkenin temsilcileri arasında Viyana'da evvelce varılan mutabakat gereğince (Viyana Raporu, Bölüm II, Paragraf 7) Komisyon, azınlık dilinde yazılmış göze hitaben eğitim araçlarının, azınlık okullarında, azınlık dilinde okutulan derslerin öğretimi sırasında, kontrolden sonra, kısıtlanmaksızın serbestçe kullanılmasını tavsiye eder.
4. Komisyon, iki tarafın verdiği, göze hitaben eğitim araçlarının gönderilmesi, kontrolü ve okullara dağıtım için aşağıdaki usulü tavsiye eder:
 - a. Taraflar, araçların listesi ile iki örneğini, diplomatik yoldan, karşılıklı olarak yetkili makamların tasvibine sunacaktır. Taraflar, aynı zamanda bu malzemenin dağıtımı ile ilgili olarak temennilerde bulunabileceklerdir. Yetkil makamların bu husustaki kararı, liste ve örneklerin alınışından sonra bir ay içinde, ilgili tarafa bildirilmelidir.
 - b. Taraflar tasvip olunmuş listelerde gösterilen araçları, kendi konsolosluk makamlarına göndereceklerdir.

- c. Konsolosluk, söz konusu araçları, dağıtım için yetkili makamlara tevdi edeceklerdir. Bu makamlar, araçları istisnasız olarak, bütün azınlık okullarına dağıtacaklardır.
 - d. Listeye göre kontrol ve kontrol mühürü taşıyan malzemenin okullara tevdi, yetkili makamlarca en geç bir ay içinde tamamlanacak ve dağıtım listesi, ilgili tarafa gönderilecektir.
5. Yukarıdaki paragrafta belirtilen süreler, mütekabiliyet esasına göre işleyecektir.

III- Okul Kitapları:

6. İki hükümetin temsilcilerinin raporu uyarınca, Komisyon taraflarca, azınlık okullarında sınıf kitaplıkları ve okul kitaplıkları kurulmasına müsaade edilmesini ve mevcut kitaplıkların zenginleştirilmesinin teşvikini tavsiye eder.
7. Bu tavsiyenin, mütekabiliyet esasına göre, iyi bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, taraflar aşağıdaki usule uyacaklardır:
 - a. Söz konusu kitaplıklar için teklif edilen kitapların listesi ile birer örneği azınlık okulları müdürleri veya yokluklarında yerlerine bakanlar tarafından yetkili makamların tasvibine sunulacaktır.
 - b. Bu makamlar, en geç bir ay içinde, kararlarını okul müdürlerine veya yerlerine bakanlara yazılı olarak bildireceklerdir.
8. Halen mevcut okul ve sınıf kitaplıklarındaki kitapların tam bir listesi, azınlık okulları müdürleri tarafından yetkili makamların tasvibine sunulacaktır. Bu makamlar, uygun ve pratik bir yoldan kitapları inceleyecekler ve kararlarını okul müdürlerine, mümkün olan en kısa zamanda, yazılı olarak bildiriceklerdir. Ancak, bu inceleme, kitaplıklardan öğretmen ve öğrencilerin serbestçe istifade etmelerini engellemeyecektir.
9. Her iki taraf, karşılıklı azınlık okullarına kendi konsoloslukları aracılığıyla kitap verebilir. Konsolosluklar bu kitapları, tasvip

edilmeleri ve iki ay içinde dağıtılmaları için yetkili makamlara tevdi eyleyeceklerdir. Taraflar, kitapların dağıtımıyla ilgili arzularını, diplomatik yoldan, bildirebilirler. Kitaplar azınlık okullarına dağıtılır dağıtılmaz dağıtım listesi ilgili tarafa ulaştırılacaktır.

10. Kitaplıklar, öğretmen ve öğrencilerin istifadesine açık olacaktır.

IV- Ders Kitapları:

11. Ders kitapları sorununa geçici bir çözüm yolu bulmak amacıyla alınması gereken ivedi tedbirlerle ilgili olarak Viyana Raporunda yer alan tekliflere, her iki tarafın, geniş ölçüde riayet etmiş olduklarını Komisyon, memnunlukla müşahede eder.

Bu ivedi tedbirlerin bundan sonraki uygulamasında, taraflar, azınlık okullarındaki eğitimin aksamamasına itina göstereceklerdir.

Bu tekliflerin uygulanmasını tamamlamak için Komisyon aşağıdaki hususları tavsiye eder:

12.

- a. Her iki heyet, ekli kitap listelerini Komisyona sunmuşlardır. Listelerde kayıtlı kitapların iki örneği, en kısa zamanda diplomatik yoldan verilecektir. Bu listeler, okulların kategorisini, sınıfları ve kitapların ait oldukları dersleri ihtiva eder.
- b. Taraflar, kararlarını 1969 Şubat sonuna kadar karşılıklı olarak bildireceklerdir. Aynı süre içerisinde taraflar, metinleri kabul edilebilir görülmeyen ders kitaplarında değişiklik yapılmasını telkin edebilirler.
- c. Bu kitapların telkin edilen değişikliklere uygun metni, ilgili tarafa, diplomatik yoldan, 1969 Mayıs ayı sonuna kadar tevdi olunacak ve bu kitapların nihai tasvibi 1968-69 ders yılı sonuna kadar verilecektir.
- d. Bu usulün uygulanmasındaki şekil kusurları, iki tarafça, müsamaha ile karşılanacak ve bu gibi kusurla formalitelerin süratle tamamlanmasına engel teşkil etmiyecektir.

13. Azınlık okullarında öğretimin aksamaması amacıyla, taraflar, önceki paragrafta sözkonusu edilen nihai tasvip verilinceye kadar, evvelce tasvip veya müsamaha olunan kitapların kullanılmasına engel olmayacaklardır.

14. Yetkili makamların tasvibine sunulmuş kitap taslakları varsa, gerekli müsaade işbu Protokolün imzası tarihinden itibaren 10 gün içinde verilecektir. Söz konusu taslaklar basılır basılmaz, kesin şeklini almış olan kitaplar, muhtevalarının taslağa uygunluğunun kontrolü ve kullanma müsaadelerinin verilmesi için yetkili makamlara sunulacaktır. Söz konusu kitapların tevdiinden itibaren 20 gün içerisinde kontrol tamamlanacak ve gerekli müsaade verilecektir. İşbu müsaade ilgili azınlık okulları müdürlerine yazılı olarak bildirilecek ve ilgili tarafa bu konuda bilgi verilecektir. Asıl kitapları baskıda bulunan dersler için ilgili taraflar bu geçici kitapların tasvibi için gerekli işlemleri kolaylaştıracaklardır. Bu kitapların tevdiinden itibaren 20 gün içerisinde bu tasvip verilecek, okul müdürleri durumundan yazıyla haberdar edilecek ve ilgili tarafa bu konuda bilgi verilecektir.

15. Taraflar, gerekli gördükleri takdirde, azınlık dilinde okutulan dersler için yeni kitaplar (taslak veya basılmış) teklif edebileceklerdir.

Bu amaçla ve Viyana Raporuyla kendisine verilen görev uyarınca, Komisyon azınlık okullarında okutulacak azınlık dilindeki kitapların (taslak veya basılmış) ilgili taraflarca gönderilmesi, kontrolü ve dağıtımı için aşağıdaki usulü tavsiye eder:

- a. Kitaplar veya kitap taslakları yetkili makamlara diplomatik yoldan, her yılın 30 Eylül tarihine kadar ulaştırılacaktır. Resim ihtiva ediyorlarsa, taslaklara bu resimler de eklenecektir.
- b. Kitaplar ve taslaklar, iki ülke arasındaki ilişkilere zarar verebilecek hiçbir husus ihtiva etmemelidirler. Yetkili makamlar, taslak metinlerinden veya resimlerinden bu esasla çatışan her hususu çıkartabileceklerdir.

- c. Metinlerin incelenmesi, müteakip yılın Şubat ayı sonuna kadar tamamlanacak ve ilgili tarafa bildirilecektir. Çıkarılması istenen hususlar, bu duyurmada belirtilecektir.
- d. Taraflar, kendi dillerinde yazılmış olan taslakları kendi ülkelerinde bastırmakta serbest olacaklardır.
- e. Basılmış kitapların iki örneği, aynı yılın Temmuz ayı sonuna kadar kesin tasvip işlemi için diplomatik yoldan gönderilecektir.
- f. Kesin tasvip 1 Eylül tarihine kadar bildirilecektir.
- g. Tasvib edilen kitaplar, karşılıklı olarak, konsolosluklar aracılığıyla, yetkili makamlara gönderilecek ve bu makamlar kontrol mühürünü kitaplara bastıktan sonra, 15 Eylül tarihine kadar kitapları bütün azınlık okullarının istifadesine sunacaktır.

İlgili taraf yazılı olarak, haberdar edilecektir.

Bu süreler, mütekabiliyet esasına göre işleyecektir.

16. Önceki paragrafta tesis edilen usul, uygulamanın kazandırdığı tecrübenin ışığında, daha etkili kılınmak amacıyla, iki taraftan birinin isteği üzerine, yeniden gözden geçirilebilir.
17. İlgili taraflar, daha önce tasvib edilmiş kitapların metinlerinde düzeltmeler ve değişiklikler yapılmasını sonradan teklif etme hakkına sahip bulunacaklardır. Bununla beraber, öğretimin aksamaması prensibine saygı gösterilecektir.

V- Din, Irk ve Milliyet Şuuruna Saygı Gösterilmesi:

18. Komisyon Türk ve Yunan halklarının dini ve milli şuuruna saygı gösterilmesi hakkında Raporun 10. paragrafında yer alan prensibin önemine işaret eder ve aşağıdaki tavsiyelerde bulunur:
 - a. Azınlık okullarındaki levhalar, resimler, portreler v.s. iki ülke arasındaki dostluk bağlarını kuvvetlendirecek nitelikte olmalıdır.
 - b. Taraflarca, bu prensibin uygulanmasına zarar verecek unsurların giderilmesi için uygun tedbirler alınmalıdır.

- c. Kültürel nitelik taşıyan dekoratif malzeme dışında okul binalarının devamlı dekorunu, İstanbul'daki azınlık okullarında Atatürk'ün, Batı Trakya'daki azınlık okullarında Yunan Devlet Başkanının portreleri teşkil etmelidir. (Okulun bulunduğu ülkenin milli bayramları veya diğer istisnai haller vesilesiyle azınlık okullarının, donatmada her türlü aşırılıktan kaçınılarak, uygun bir şekilde süslenebileceği tabiidir.)
- d. Yukarıda belirtilen prensibe uygun düşmeyen faaliyetlerin tertiplenmesine müsaade olunmamalıdır.
- e. Azınlık okullarında, öğretmenlerin, öğrencilerin ırkı ve dini mensubiyetleri sebebiyle küçük düşürücü imalarda bulunmalarına müsaade olunmamalıdır.
- f. Taraflarca, azınlık öğrencilerini din değiştirmeye sevkedici faaliyetlerde bulunmaktan kaçınılmalıdır.

Her iki delegasyon, imzası tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan bu Protokolde yer alan bütün tavsiyelerin Hükümetlerince kabul edildiğini beyana yetkilidir.

Uluslararası mevzuat ve çok taraflı ve ikili anlaşma ve protokollerle hakları belirlenmiş olan Batı Trakya Türkleri 1923 yılından bu yana Yunanistan sınırları içerisinde azınlık statüsünde yaşamaktadırlar.

3.2. Batı Trakya Türk Azınlığının Eğitim Durumu

Azınlık oluş tarihlerinden itibaren çeşitli sorunlar yaşayan Batı Trakya Türkleri uluslararası antlaşmalarla hakları güvence altına alınmış ve Yunan devletinin tanıdığı tek resmi azınlıktır. 1990'lı yılların başına kadar en ağır koşullarda devam eden sorunlar özellikle Kostas Simitis'in Başbakan olmasından sonraki süreçte düzelmeye başlamıştır. 1990'lı yılların başından itibaren Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığının sosyo-ekonomik durumunda düzelmeler olmuş (Heraklides, 1997: 33.) Yunanistan, Türkiye ile ilişkilerinde benimsediği yeni yaklaşımın iyileştirici etkileri eğitim ile ilgili sorunlarda da

görülmektedir. Örneğin Müslüman Çocukların Eğitimi konusunda 1997 yılında Avrupa Birliği fonlarıyla finanse edilen bir program başlatılmış ve bu program çerçevesinde Yunancanın anadili değil ikinci dil olarak öğretilmeye başlanması ve yeni kitapların basılması gerçekleştirilmiştir. Yine 1990'lı yıllarda Azınlık öğrencileri özel bir kontenjanla Yunanistan üniversitelerine kabul edilmeye başlanmıştır. Bu uygulamalar temelde pozitif ayrımcılık olarak algılanmaktadır. Fakat bu pozitif ayrımcılığa neden ihtiyaç duyulduğu da yine Yunanistan'ın Türk azınlığa yıllar boyu uygulamış olduğu ayrımcı politikanın içerisinde gizlidir.

Yunanistan'ın azınlık siyasetinde yaptığı değişikliğe rağmen azınlığın eğitim sorunu 2019 yılı itibariyle gündemin en önemli maddesi olarak pek çok konuda çözüm beklemektedir.

Azınlıkların korunması, özellikle dilsel ve kültürel özelliklerinin korunması, uluslararası mekanizmalar ve ulusal siyasetle iç içedir. (Baltsiotés-Tsitselikés, 2001 s.15). Bu durumda devletin resmen tanıdığı bir azınlık için eğitim hakkından söz ederken, özellikle anadilinde eğitim konusunda bunu dikkate almak gerekmektedir; çünkü söz konusu azınlıklar iç hukuk dışında uluslararası hukuk tarafından da korunmaktadır. Azınlık siyasetinin belirlenmesinde yerel dinamiklerin ötesinde dış değişkenler de etkilidir.

Batı Trakya'daki Türk Azınlık eğitimine genel olarak bakılacak olursa; eğitimin statüsünü 1923 Lozan Barış Antlaşması belirler. İlgili Antlaşmanın 40. Maddesi azınlığa her türlü okullar ve buna benzer öğretim ve eğitim kurumları kurma, yönetme ve denetleme ve buralarda kendi dillerini serbestçe kullanma hakkını vermektedir. Bu Antlaşmayı 1951 Kültür Antlaşması, 1968 Kültür Protokolü ve 2000 Kültürel İşbirliği Antlaşması destekler. Ancak özerk statü Yunanistan'ın tek taraflı çıkardığı kararname, genelge ve yasalarla bozulmuştur. Azınlık ilkokullarının işleyişini, kuruluşunu, idari yapılarını ve öğretmenlerin atanmasını düzenleyen ve azınlık okullarını resmi olarak "Türk" okulları olarak niteleyen ilk hukuk metni 3065/1954 sayılı "Batı Trakya'daki Temel Eğitim alanındaki Türk okullarının kuruluşu, işleyişi hakkında ve bunların denetlenmesi ile Batı Trakya'daki Türk Okulları Müfettişlerine dair" kararnamedir. (FEK A' 239,

9.10.1954) Okulları Türk Okulu olarak niteleyen bu ilk hukuk metni aynı zamanda bu tanımlamayı kullanan son metin olmuştur.

Azınlık okullarının mülkiyeti, Türkiye ile Yunanistan arasında yapılan antlaşmalar gereği azınlığa aittir. Buna göre; okullar azınlığın kendisinin seçtiği encümenler tarafından yönetilmeli, öğretmenlerin maaşları vakıf gelirlerinden karşılanmalı, yetmediği takdirde veliler tarafından ödenmelidir. Antlaşmalara göre özerk bir yapı söz konusudur. Fakat Yunanistan buna tek taraflı olarak son vermiş ve yavaş yavaş okulların kontrolünü azınlığın elinden almıştır. Eğitim kalitesini sistematik bir şekilde, giderek düşürerek öğrencilerin hem Türkçe hem de Yunanca öğrenmesinin önüne geçilmiş ve Türk Azınlık çocuklarının ya Türkiye veya başka bir ülkeye gitmesi ya da cahil bırakılması durumu ortaya çıkmıştır.

Albaylar Cuntası döneminde 1972 yılında yapılan kapsamlı düzenleme ise “Batı Trakya'daki Azınlığın Eğitimi ile ilgili 3065/1954 sayılı kararnamenin bazı maddelerini yeniden düzenleyen, 1109/1972 sayılı kanun hükmünde kararnamedir. (FEK 17 A, 1972). Yeni yasa “Türk Okulları” adını bırakarak “Azınlık Okulu” tanımlamasını benimsemektedir. Eski yasada Türkçe öğretmenleri okul encümenlerinin önerisi üzerine Azınlık Okulları Müfettişinin onayından geçtikten sonra Trakya Genel Valisi tarafından atanırken, yeni yasa atama sürecini Müfettişin önerisi ile başlatmaktadır (Madde 6/2). Ayrıca atanacak öğretmenlerin bir Yunanca sınavından geçmesi öngörülmektedir. (Madde 6/3). Batı Trakya'daki Türk Azınlık okullarının özerk niteliğini tamamen ortadan kaldırıp, bu okulları Devletin tam anlamıyla denetim ve yönetimine sokan, kapsamlı düzenlemeyi içeren son hukuki metni ise Albaylar Cuntasının ardından, 1976 yılında gerçekleştirilen genel eğitim reformunun ardından 1977 yılında çıkarılmıştır. Azınlık okullarının bugünkü statüsünü belirleyen 694/1977 sayılı “Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığın Azınlık Okullarına Dair” yasadır. (FEK 264 A, 16.9.1977) Bu yasa ile aynı tarihte çıkartılan 695/1977 sayılı “Azınlık Okulları ile Selanik Özel Pedagoji Akademisi Öğretim ve Denetim Kadrosu ile İlgili Konulara Dair” yasa (FEK 264 A, 1977) oldukça önemlidir. Çünkü bu yasanın 3. maddesinin 7. fıkrasında öğretmen atamalarında Selanik Özel Pedagoji Akademisi Mezunlarının tercih edileceği özellikle belirtilmektedir.

Daha önce 1951 Kültür antlaşması sonrası ilkokulu bitiren azınlık çocukları Türkiye’de öğretmen okullarında eğitilmiş ve azınlık okullarında görev yapmak üzere Batı Trakya’ya dönmüşlerdir. Bu öğretmenlerin bir bölümü okul encümenleri ile sözleşme yaparak görev almıştır. Bir bölümüne hiç görev verilmemiştir. 1972’de çıkarılan yasadan sonra bu yetki encümenlerin elinden alınmış ve 1977 yasası sonrasında da öğretmen alımlarında sadece Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunları tercih edilmiştir.

Batı Trakya Türk çocukları özellikle 1980 ve 1990’lı yıllarda büyük oranda Türkiye’deki yatılı okullara giderek öğrenim görmüş ve üniversite eğitimini de aldıktan sonra bölgeye tekrar dönmüşlerdir, fakat büyük çoğunluğu gittikleri ülkelerde kalmayı tercih etmiş ya da etmek zorunda kalmıştır. Bölgeye dönenlerin karşılıklarına diploma denklik sorunu çıkartılmış, ya uzun yıllar denklik sınavlarıyla uğraşmak zorunda kalmışlar, ya da kendi meslekleri dışında yine aile mesleği olan çiftçilikle uğraşmışlardır.

1990’lı yıllarda yaşanan azınlık siyasetindeki değişiklikten sonra Azınlık çocukları denklik problemiyle karşılaşmamak için Yunanistan’da okumaya yönelmişlerdir. Fakat eğitim kalitesindeki düşüklük azınlık gençlerinin yaşıtı Yunanlı gençlerle eşit koşullarda yarışabilmesinin önüne geçmiş ve geçmeye devam etmektedir. Dolayısıyla Türk Azınlık bireyleri dezavantajlı duruma gelmektedir.

Batı Trakya Türklerinin eğitim konusunda yaşamış olduğu en önemli sorunların başında kimliklerinin tanınmayışı yer almaktadır. Bu tanınmayış beraberinde pek çok ayrımcı uygulamayı getirmektedir. Örneğin; 3065/1954 sayılı kanun hükmünde kararname ile azınlık okulların isimlerine “Türk İlkokulu” ibaresi ilave etmiş ve bu ibare okul tabelalarında Türkçe ve Yunanca olarak yer almıştır. (Bkz. Ek 1). Ayrıca bu tarihten itibaren verilen tüm ilkokul belgelerinde, diplomalarında ve okul mühürlerinde bu ibareye yer verilmiştir. (Bkz. Ek 2). Fakat 1972 yılında çıkarılan 1109/1972 sayılı kanun hükmünde kararname ile “Türk İlkokulu” ifadesi kaldırılarak “Azınlık İlkokulu” ifadesi getirilmiş ve bu tarihten itibaren tüm okul belgelerinde ve mühürlerde bu ifadeye yer verilmiştir. “Türk İlkokulu” ifadesini değiştirmeyen okullarda bu ifade zorla değiştirilmiştir.

3065/1954 sayılı kanun hükmünde kararnameye uygun olarak hazırlanan Yunan Milli Eğitim Bakanlığının 14925/28-11-1957 sayılı kararı (FEK 222 A, 28.11.1957) ile Türkçe ve Yunanca ders saatleri değiştirilmiş, Türkçe ders saatleri azaltılırken, Yunanca ders saatleri artırılmıştır.

1996 yılında azınlık okullarına gönderilen yeni bir emirle beden eğitimi, müzik ve resim gibi yetenek derslerinin bu eğitimi almış Yunanlı öğretmenler tarafından okutulması zorunlu hale getirilmiştir.

1954 yılında faaliyette bulunan 260 azınlık ilkokuldan bir kısmı öğrenci azlığı gerekçesiyle, bir kısmı da özellikle 2010 yılından sonra ekonomik kriz bahanesiyle kapatılarak veya birleştirilerek 128'e düşürülmüştür. Bu birleştirme işlemi halen devam etmektedir. Lozan Barış Antlaşması'na göre özel ve özerk yapıya sahip okullar tamamen keyfi bir şekilde kapatılmak veya birleştirilmektedir. (Yıllara göre kapatılan okul sayıları için Bkz. Ek 3, BAKEŞ Arşivi)

Bunun yanı sıra Türk azınlık okulları hem alt-yapı hem de teknik donanım olarak yetersiz koşullarda bırakılmıştır. Branşlarına göre yeterli düzeyde eğitim alamayan öğretmenlerin tayini, özellikle 1967 yılında gelen Askeri rejim sonrası kurulan Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunu öğretmenlerin Türkçe eğitimi konusunda yeterli alt-yapı sağlanmadan mezun edilerek Türk Azınlık okullarına Türkçe öğretmeni olarak tayin edilmeleri azınlık eğitiminin en temel sorunu haline gelmiştir. Yunanlı öğretmenler de Yunancayı ikinci dil olarak öğrenen çocuklara hangi yöntemle bu dili öğreteceklerini bilmemekte ya da Yunanlı siyasilerin ifadesiyle "öğretmemek üzere" tayin edilmektedirler.

Batı Trakya Türk Azınlığının genel eğitimi 96 yıllık geçmişiyle giderek sorun yaşarken Türk Azınlığın engelli bireyleri için hali hazırda hiç bir alt-yapı oluşturulmamış, bu özel çocuklar tamamen kaderlerine terk edilmişlerdir.

Türk Azınlık okullarında hali hazırda hiç bir engelli birey için özel sınıf ya da uygulama mevcut değildir. Kaynaştırma eğitimi için de Selanik Özel Pedagoji akademisi mezunu öğretmenlerin alan bilgisi eğitimi yeterli düzeyde değildir.

Özel çocukların eğitimi için hiç bir okulu, sınıfı, ya da destek programı bulunmayan Türk azınlık aileleri çocuklarını ya bölgede bulunan ve tek okul olan Yunanlı çocukların da gittiği okula göndermek zorunda, ya yurt dışına göç etmek zorunda ya da kaderiyle başbaşa kalmak durumundadır. Özel eğitim mezunu öğretmenler Türk okullarına tayin edilmemektedirler.

3.2.1. Batı Trakya Türk Azınlığı Eğitiminde İlkokulların Durumu

Batı Trakya'daki Azınlık okullarının idaresi önce Osmanlı İmparatorluğu'ndan Bulgar yönetimine (1913) ve Müttefik yönetiminden 1919 / 1920'den sonra Yunan Devletine geçmiştir.

Türkiye ve Yunanistan arasındaki savaşın başlangıcında ve nüfus mübadelesinin ardından, 1919'dan 1925'e kadar azınlık okulları çok büyük sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Örneğin, 1920'de, İskeçe ve Gümülcine liseleri, öğretmenleri Türkiye'ye gittikleri için kapatılmışlardır; okul binaları Hıristiyan mültecileri barındırmak için kullanılmıştır. Bununla birlikte, 1925 itibariyle, ilkokul olarak tekrar faaliyete geçmişlerdir.

Batı Trakya'daki azınlık okulları Yunanistan'daki tek azınlık okulları olmuş ve Lozan Antlaşması ile belirlenen yasal çerçeveye yerleştirilmiştir. Antlaşmanın 40 ve 41. maddelerine göre, Müslümanlar kendi dillerinde eğitim hakkına sahiptir. Türkçe azınlık dilidir ve böylece azınlık okullarındaki tek eğitim dili haline gelmiştir.

Savaşlar arası dönemde, Batı Trakya'nın köy ve kasabalarında 330'dan fazla ilköğretim okulu bulunmaktaydı. 1927'de en önemli okullar İskeçe (180 öğrenci), Gümülcine (145 öğrenci), Kireççiler (127 öğrenci) ve Yassıören (127 öğrenci) idi. Ayrıca Gümülcine'de sekiz medrese, İskeçe'de dört, Şahin, Kozluca, Elmalı, Paşevik, Demircik, Yassıören ve Şapçı'da birer medrese bulunmaktaydı.

Yunanca, yalnızca Gümülcine, Kireççiler, İskeçe, Dimetoka ve Dedeoğaç gibi mezkezi azınlık okullarında bir dil olarak öğretilmekteydi. Kırsal kesimdeki okullarda Yunanca dersleri bulunmamaktaydı. Yunanca eğitimi

132/1936 Sayılı Zorunlu Yasa ile (madde 7.2) azınlık okullarında zorunlu bir ders haline gelmiştir.

Alman / Bulgar işgali ve İç Savaş yılları, Yunanistan'daki sosyo-ekonomik altyapıyı büyük ölçüde etkilediği için, eğitim seviyesi çok zayıf kalmıştır. 1951'de, Türkiye ve Yunanistan yakınlaşması çerçevesinde, azınlık eğitiminde bir reformun önünü açan bir kültürel anlaşma imzalanmıştır. Eğitimi modernize etme ve standartlaştırma girişimleri yapılmış olmasına rağmen, ilişkilerdeki istikrarsızlık, Yunan yönetimi tarafından uygulanan politikalar ve Türkiye dış politikasındaki değişiklikler Anlaşmanın yeterince etkili olmasını engellemiştir. Bu dönemde, 1949 yılından 1976 yılına kadar Batı Trakya'da 240 Azınlık Okulu faaliyette bulunmuştur. (Tsitselikis, 2012: 457)

Batı Trakya'da 1994-95 öğretim yılında ilkokullara ilişkin Yunan Milli Eğitim Bakanlığına ait istatistiklere göre İskeçe ilinde 76, Rodop ilinde 134 ve Evros ilinde 21 olmak üzere toplam 231 ilkokul bulunmaktadır (Vakalios, 1994 s.41). Bu okullara devam eden öğrenci sayısı illere göre şöyle sıralanmaktadır: İskeçe 3795, Rodop 3076, Meriç (Evros) 511 öğrenci ve üç ilde ilkokula devam eden öğrenci sayısı 1994-95 öğretim yılında 7.382 olarak verilmektedir. 2008 yılında 198 okul ve 6646 öğrenci mevcut.

Bugün, 2018-2019 eğitim yılı itibarıyla, Batı Trakya'da toplam Azınlık İlkokullarının sayısı 128'dir. Batı Trakya Türk İlkokullarının 72 tanesi Gümülcine ilinde, 45 tanesi İskeçe ilinde, 11 tanesi ise Meriç ilinde bulunmaktadır. Son 10 yılda 70'e yakın ilkokul özerk statüsüne bakılmaksızın çocuk azlığı gerekçesi ile kapatılmıştır. 2018-19 eğitim ve öğretim yılında 128 Azınlık okulunda 4889 öğrenci mevcuttur. Gümülcine ilinde 2248, İskeçe ilinde 2287 ve Evros ilinde 354 azınlık çocuğu bu okullarına devam etmektedir. 2018-2019 öğrenci sayıları tablo 1 de verilmiştir:

Tablo 1. 2018-2019 yılı azınlık okulları ve öğrenci sayıları (BAKEŞ Arşivi)

Azınlık Okulları Öğrenci Sayıları				
A	İlkokullar			
	Rodop	Evros	İskeçe	Toplam
	2248	354	2287	4889
B	Orta-Lise			
	Rodop		İskeçe	
	817		396 + 289	1502
C	Medrese			
	Gümülcine		Şahin	
	198		40	238
Toplam				6629
Okul Sayıları				
	Rodop	Evros	İskeçe	Toplam
	72	11	45	128

3.2.2.İlkokullarda Karşılaşılan Sorunlar

- İlköğretim Öğretmen sorunu
- Türkçe programı öğretmenlerinin alan bilgilerini geliştirmelerine olanak sağlanmaması veya izin verilmemesi
- Yunanca programı öğretmenlerinin yaklaşımları
- Türkiye mezunu öğretmenlerin tayin edilmemeleri

Azınlık okul sisteminin en büyük sorunu öğretmen sorunudur. 1951' de imzalan Kültür Antlaşması gereğince Türkiye'de öğretmen okullarında yetiştirilen ve azınlık okullarında Türkçe programında görevlendirilen öğretmenlerin emekliye ayrılmalarıyla okullardaki Türkçe programı tamamıyla Selanik Akademi mezunu öğretmenler tarafından yürütülmektedir.

Selanik'te, 1966 yılında Cunta idaresi tarafından alınan kararla 1968'de azınlık okullarına öğretmen yetiştirmek üzere bir akademi açılmıştır. Selanik Özel Pedagoji Akademisi'ne ağırlıklı olarak din eğitimi veren medrese mezunu öğrenciler alınmıştır. Bir yıl hazırlıktan sonra iki yıl eğitimden geçirilmişlerdir. Bu iki yılda ağırlıklı olarak Yunanca eğitim alan bu öğretmenler azınlık okullarına Türkçe öğretmeni olarak tayin edilmişlerdir.

Azınlık eğitimine 1968'den itibaren öğretmen yetiştiren S.Ö.P.A. azınlık tarafından kabul görmemiş ve bazı köylerde okul kapatılmasına varan tepkiyle karşılanmışlardır. S.Ö.P.A. 11 Mayıs 2011 tarihi itibarıyla kapatılmıştır. Yunanistan Eğitim, Araştırma ve Din İşleri Bakanlığı'nın 14 Aralık 2016 tarihli ve 214287/Z1 protokol numaralı kararıyla Selanik Aristotelio Üniversitesi Pedagoji Fakültesi bünyesinde "Azınlık Eğitimi Bölümü" açılmıştır. (Karar için Bkz. Ek 6 - https://www.minedu.gov.gr/.../ΣΥΣΤΑΣΗ_ΤΟΜΕΑ_ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗΣ_ΕΚΠΑΙΔΕΥΣ...) Bölümün nasıl çalışacağı henüz belirsizliğini korumaktadır

3.2.3.İlköğretimde Yunanca ve Yunanca Kitap Sorunu

Batı Trakya Azınlık Okulları Encümenler Birliği Derneği azınlık okullarında okutulan Yunanca ders kitabının yetersizliğini vurgulayan, azınlık okullarında da devlet okullarında okutulan Yunanca ders kitabının okutulmasını talep eden açıklamalarda bulunmuştur. Bu açıklamalar 2018-2019 eğitim yılı başında geniş çerçevede bir boykota dönüşmüş ve uzun süre azınlık okulları kapalı kalmıştır. (<https://www.burasibatitrakya.com/haberler/24467-iskece-turk-birligi-nden-okul-eylemine-destek-mesaji.html>)

3.2.4.Ortaokul ve Liselerin Durumu

Rodop ilinde, Azınlık nüfusun %55'ini oluşturmaktadır. Rodop ilinde bir tane Azınlık Ortaokul ve Lisesi bulunmaktadır. Buna karşılık 23 tane Devlet Ortaokul ve Lisesi bulunmaktadır. Bir tane de dini eğitim veren Medrese vardır.

İskeçe ilinde, Azınlık nüfusun %45'ini oluşturmaktadır. İskeçe'de de bir tane Azınlık Ortaokul ve Lisesi bulunmaktadır. Buna karşılık 36 tane Devlet Ortaokul ve Lisesi aktiftir.

Evros ilinde azınlık, nüfusun %10'unu oluşturmakta, 50 Devlet Ortaokul ve Lisesi bulunmakta ve maalesef Azınlık Ortaokul ve Lisesi bulunmamaktadır.

3.2.5.Anaokulu Sorunu

Batı Trakya'da Azınlık Anaokulu diye bir kurum bugüne kadar oluşturulmamıştır. 2007-2008 öğretim yılından itibaren 3518/2006 sayı ve tarihli

yasa ile bir yıllık anaokulu eğitimi zorunlu hale getirilmiştir. Yasa Türk Azınlık için 2011-2012 eğitim yılından itibaren uygulanmaya başlamıştır. Mecburi eğitim içine alınan anaokulu eğitiminden sonra Batı Trakya Türkleri çift dilli Türkçe Yunanca eğitim verecek azınlık anaokulları açılması için talepte bulunmuştur. Fakat bu talep yetkililer tarafından kabul görmemiştir. (Bkz. Ek 5: Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi – BAKES 2011 yılında ve 2018 yılında iki defa anaokulu açma başvurusunda bulunmuştur. İki dilekçesi de yanıtız kalmıştır.)

Azınlık öğrencilerin bulunduğu bölgelere 57 adet resmi dil Yunanca eğitim veren devlet anaokulları açılmıştır. Bunlara ağırlıklı olarak azınlık çocukları gitmektedir. Bu anaokullarında sadece resmi dil verilmekte ve Yunanlı öğretmenler görev yapmaktadır. Dilbilimsel açıdan da çocuğun dilsel gelişimini olumsuz etkileyen bu durum Türk azınlık kurumları tarafından Eğitim Bakanlığı yetkililerine iletilmiştir.

21-02-2017 tarihinde Yunanistan Eğitim Bakanlığı'na bağlı çalışan Eğitim Politikaları Enstitüsü'nün tavsiyesi ile alınan bakanlık kararı ile bir pilot uygulamaya geçilmiş ve "Batı Trakya bölgesinde, Azınlığın yoğun olarak yaşadığı yerleşim yerlerinde bulunan anaokullarından 6 tanesinde, Yunanistan üniversitelerinden mezun olmuş, iki dilli öğretmenlerin yer almasını karara bağlamıştır". Ayrıca zorunlu anaokul eğitimi 2 yıla çıkartılarak 2018 yılı itibariyle bu pilot bir uygulama hayata geçmiştir. 3'ü Gümölcine'de 3'ü İskeçe'de olmak üzere 6 Devlet Anaokulunda bu karar uygulamaya konulmuştur. Karara göre Türkçeye vakıf bir öğretmen, belirtilen okullarda Yunanlı anaokul öğretmeni ile birlikte görev alacaktır. Ayrıca, Türkçeye vakıf öğretmenin "Yunanistan Üniversiteleri'nin ilgili bölümlerinden mezun olması gerekmektedir". Yine aynı karar ile tayin edilecek iki dili de bilen öğretmenin görevinin dil konusunda yardımcı rolü olacaktır. Müfredatta asla bir yeri olmayacak. Eğitime katkısı, Yunan dilini konuşup anlamayan anaokul öğrencileri ile Yunan dilini konuşan öğretmen arasında "Tercüman"lık düzeyindedir. 2018 yılında bu uygulama başlar başlamaz Yunanlı öğretmenler değişik gerekçelerle greve başlayarak, yardımcı Türkçe öğretmenin başlamasına mani olmuşlardır. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında da bu pilot okulların sayısı önce 12'ye daha sonra da Milli Eğitim Bakanlığının açıklamasına göre 20 okula çıkartılmıştır.

Okul öncesi eğitim ile ilgili 3518/2006 sayılı yasa çocukların etnik ve kültürel kökenleriyle ilgili bir düzenleme içermeksizin, zorunlu eğitimini ülke genelinde 11 yıla çıkartmıştır. Bu durum, azınlık statüsü bizzat Lozan Antlaşması ile tanınarak özel kimlikleri garanti altına alınmış olan Türk azınlık için farklı bir durum ortaya çıkarmıştır. Yasayla okul öncesi eğitim devletin resmi dilinde mecbur hale getirilmiştir. Buna uymayanlar maddi cezaya uğrarlar denilmektedir. Anaokulu sonrası tekrar azınlık okuluna devam edecek öğrenciler ise çift dilli “Türkçe-Yunanca” eğitim sistemine geçiş yaparak gelişimsel olarak sorun yaşamaktadırlar.

3.2.6.Batı Trakya’da Özel Eğitim

Batı Trakya’da özel eğitim kurumu yok denecek durumdadır. Gümülcine’de engelli bireylerin devam edeceği bir okul bulunmakla beraber imkanları kısıtlı olan bu okulda özellikle Türk çocuklar için kendi dilinde hizmet alabilecekleri personel sıkıntısı da bulunmaktadır.

Gümülcine’de 22 – 23 Kasım 2013 tarihlerinde “90 Yıl Sonra Lozan Antlaşması ve Azınlık Düzenlemeleri” konulu bir konferans düzenlenmiştir. “Yunansitan Avrupa ve Dış Politika Vakfı” (ELİAMEP) ve “Trakya’daki Müslüman Azınlık Çocukları Eğitimi Programı” tarafından düzenlenen bu konferans oldukça ilginç bir konferans niteliği taşımaktadır. Konferans sırasında, daha önceden onayı alınmasına ve resmi olarak tercüman bulunmasına rağmen azınlık mensubu bir konuşmacının sunumunu Türkçe yapmasına devlet yetkilileri tarafından engel olunmuştur. Bu açıdan tarihe geçen bu konferansta bir başka dikkat çekici konu da engelli çocukların eğitim konusunda görev yapan bir öğretmen tarafından dile getirilmiştir. Öğretmen tercüme engeline verdiği tepkinin yanı sıra engelli öğrencilerin kendi anadillerini konuşan öğretmen ihtiyacına dikkat çekmiştir. Bu özel çocukların kendi dillerinde bile iletişim sıkıntısı olmasına rağmen bir başka dilin doğal konuşucusu ve azınlık dilini bilmeyen bir öğretmenle yaşadığı sorunları dile getirmiştir. (<https://www.burasibatitrakya.com/en/haber-arsivi/22956-türkçe'ye-getirilen-yasak-yabancı-büyükelçiliklere-iletildi.html>)

Aileler çocukları için bireysel çabalarla çözüm üretmeye çalışmakta ya da Türk azınlık derneklerinden destek talep etmektedirler. Batı Trakya Türk azınlığı bağlamında engellilik ve engelli bireylere sahip ailelerin durumu göz önüne alındığında özel eğitime muhtaç çocukların, toplum hayatına tam ve etkili bir şekilde katılabilmeleri, yaşamlarını toplumdaki diğer fertler gibi sürdürebilmeleri, günlük yaşama dair beceri ve sorumlulukları yerine getirmelerine bağlıdır. Bununla birlikte temel alt-yapı sağlanmadığı için engelli çocuğa sahip Türk aileler ciddi sıkıntılar yaşamakta ve çocuklar izole bir yaşam sürmektedirler

Özel eğitime muhtaç çocukların toplumda var olabilmeleri için ihtiyaçları olan eğitim desteğini almaları gerekmektedir. Bu eğitim yaşlılarından farklı, yaşlıları ile aynı ortamda ya da her iki şekli birlikte sağlanabilir. Bu eğitim bireyleri topluma hazırlayacak ve toplum içerisinde bağımsız yaşamlarına imkân sağlayacaktır.

Yunanistan sınırları içerisinde yaşayan Batı Trakya Türk Azınlığının özel eğitime ihtiyacı olan çocukları için eğitim imkânları kısıtlı olduğu için aileler sorun yaşamakta ve çocuklarını hayata hazırlayacak eğitim fırsatlarını yakalayamamaktadır. Türk Azınlık Lozan Barış Antlaşması'na göre özerk eğitim sistemine sahip olmalıdır. Fakat olması gereken özerk yapı Antlaşmanın doğasına aykırı olarak zaman içerisinde tek taraflı olarak Yunanistan makamlarınca ihlal edilmiştir, bu durumun doğal sonucu da eğitimin ürün çıktısına yansımaktadır.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Özel eğitime ihtiyacı olan çocuğa sahip ailelerin görüşleri ve görüşleri etkileyen faktörleri betimlenecek ve diğer bağımsız değişkenlerin etkileri nicel ve nitel veri toplama yöntemleri ile araştırılacaktır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2017-2018 öğretim yılında Batı Trakya'da Gümülcine İlinde ilköğretim çağındaki azınlık öğrencilerdir.

Örneklem alınmayıp evrenin tamamına ulaşılabacaktır. Toplam 50 öğrenci ve ailesine ulaşılmıştır.

4.3. Veriler ve Toplanması

Araştırmada, 1 anket kullanılmıştır.

4.3.1. Anket

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket hedef kitlenin kişisel-demografik bilgilerini ve özel eğitim ile ilgili sorunlarını belirlemeye yönelik 35 sorudan oluşmaktadır (EK A). Ayrıca nitel araştırma verileri için 3 aileyle yüzyüze görüşme yoluyla ayrıntılı veriler toplanmıştır.

4.3.2. Uygulama

Veri toplama araçları araştırmacı tarafından ailelerle işbirliği yapılarak evlerde uygulanmıştır.

4.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Analizler 0.05 manidarlık düzeyinde sınıanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler SPSS paket programı yardımı ile çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans gibi betimsel istatistikler yanında bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlerle ilişkisi analiz edilirken kaykare istatistik tekniği kullanılmıştır.

5. BULGULAR VE YORUM

5.1. Batı Trakya'da Özel Eğitim Konusunda Aile Görüşleri İçin Üç Örnek

1- 21 ve 3 yaşlarında iki engelli çocuğa sahip E.A. isminde Batı Trakyalı anne ile söyleşi-roportaj.

- **Sizi tanıyabilir miyiz?**
- Yunanistan Batı Trakya'da A. Köyünde ikamet etmekteyim. Birincisi kız (21) ikincisi erkek (3) olmak üzere iki tane evladım var. Kızım bedensel engelli.
- **Bu durumda olan bir aileye yani size Devlet ekonomik olarak yardım ediyor mu?**
- Evet Devletin ekonomik bir desteği oluyor fakat buna sevinsemmi üzülsemmi bazen bilemiyorum. İnsanların aldığımız para yardımını değişik anlamda yorumlamaları beni herşeyden daha çok yıpratıyor.
- **Bunun dışında yardım alabildiğiniz kurum ve kuruluşlar var mı?**
- Kızım şu anda 21 yaşında. Bundan 20 yıl önce bize yardım edecek hemen hemen kimse yoktu. İlk zamanlarda fizik tedavi masraflarını dahi çok zorluklarla cebimizden karşılıyorduk. İlk zamanlarda az önce bahsettiğim ekonomik yardım da malesef yoktu. Fizik tedavi merkezi engelli sorunlarından yoksun ve bilinçsizdi. Belirli bir süre sonra anatomik sorunlar yaşadık, ortopedi dalında uzman doktorlara da çok gittik ama malesef fayda göremedik.
- **Çevrenizde size benzer sorunlar yaşayanlar var mı?**
- Bizim köyümüzde bir çocuk daha var bizim gibi. Bir tane de yan köyde var. Bu tür çocukların çok uzun ömürlü olmadığı söyleniyor açıkçası beni de vefatı endişelendiriyor. Vefat etmesinden korkuyorum.
- **Çevrenizde sizi nasıl algılıyorlar?**

- Öncelikle Allahın verdiği bir engele karşı gelebilirmiyiz size sormak istiyorum? Kim isterki böyle bir durumu? Fakat çocuğumun ihtiyaçlarını karşılamak için Devletin verdiği ekonomik yardımda insanımızın gözü kalması beni çok üzüyor. Kızımın engelini maddiyata dönüştürmeleri çok acı verici. Dünya üzerinde hiçbir para bu işin önünde olamaz. Para zaten kızımın egeline çözüm değil keike çözüm olsa da paramız hiç olmasın. İlk başlarda arkadaş ortamlarına katılmaya çalışıyorduk fakat daha sonra etrafımı rahatsız ettiğimi düşünmeye başladım ve uzaklaştım. Arkadaş ortamım kalmadı. Şu anda tek yaptığım kızımı hergün birkere araba ile dolaştırıp bir hava almasını sağlıyorum. Son yıllarda Belediyeler de kurulmuş olan evlere yardım destek programında çalışan Türk bayanlardan Allah razı olsun destek anlamında çok yardımları oldu.
- **Ne zaman farkettiliniz?**
- Erken doğum oldu. Belirli bir zaman küveste kaldı. Akçiğer sorunu yaşadı. Burada iyi oksijen verilmediğini selanikte bir uzman doktor söyledi. Küçük beyin emir vermiyor dediler. Biz bişeylerin iyi gitmediğini farkettilik fakat çocuk doktorumuz bunu anlayamadı. Daha sonra sağa sola koşturmalar başladı.
- **Teşhis nasıl kondu?**
- Selanikte bir uzman nevrolog (pedonevrolog) bunu direk olarak söyledi.
- **Öğrendikten sonra sizin ve ailenizin tepkisi ne oldu?**
- Bizi anlatmaya gerek yok. Herşeye rağmen tüm imkanları zorlayacağız diye inandırdık kendimizi. Aile büyüklerimiz çok destek oldu diyemem daha çok bizleri gereksiz yere suçladılar. Bizim hatamız olmuştur gibilerde. Ama bizden kaynaklanan bir ihmal söz konusu değildi.
- **Bu duruma çevrenizin tepkisi nasıl oldu?**
- İlk başta müthiş bir acıma duygusu. Hatta ilk zamanlarda sağa sola giderken insanların bakışlarından anlıyordum. Çoğu zamanda geçtiğimiz yerlerden ah vah, yazık, allah acil şifa versin diyenleri duyuyordum.
- **Çocuğa karşı arkadaşlarının davranışları ne durumda? Çocuk kendini nasıl hissediyor?**

- Ben etafımızı ve arkadaşlarını üzmemek istemediğim için fazla dışarıya çıkartmak istemiyorum. Komşumuz Hatice hanım var sürekli oraya gitmek istiyor. Hatice hanım sağolsun ona iyi davranıyor.
- **Eğitim açısından çocuğunuzu götüreceğiniz tam zamanlı bir okul varmı?**
- Devletin sunduğu böyle imkan malesef yoktu. Olsa dahi bizim götürmeye şansımız yoktu. Okula götürdüğümüzü düşünün, çocuk belirli bir engele sahip kendi zorluklarıyla başbaşa, onun haricinde birde dil ile yani konuşmaları anlamakta zorluk çekecek yani anlatmak istediğim yunanca dilini nasıl anlarsın? Bu sefer daha çok problem olacak. Şu anda oğlum 3 yaşında engeli olduğunu düşünmüyorum fakat biraz gelişim eksikliği var. Kızımla uğraşmaktan onu biraz ihmal ettik. Oğlum 5 aydan beri Batı Trakya Yüksek Tahsilliler Derneği'nin Özel Eğitim sınıfına getiriyorum ve inanılmaz bir değişim olduğu hep birlikte görüyoruz.
- **Oğlunuz eğitime başladıktan sonra ne gibi değişimler oldu?**
- Oğlumda bir engel tanısı konuk değil şu an. Bazı eksiklikleri olduğunu görüyorum. Temas kurmada sıkıntısı var örneğin. Bu bir otizm belirtisi olabilir. Özel eğitim sınıfına başladıktan sonra inanılmaz bir gelişim gerçekleşti. Biz kendi kendisine gelişimin olmasını bekliyorduk oysa bazı şeyleri öğretmek tetiklemek gerekirmiş. Öğretmenin uyguladıklarını ve önerilerini dinliyor ve uyguluyorum. Sonucunu da alıyoruz.
- **Son olarak Engelli çocuğa sahip ailenin yaşadığı sorunlarla ilgili başka neler eklemek istersiniz?**
- Bakınız çok açık söylüyorum Bayram olsun istemiyorum. Bayramlar çocuklara gelir düşüncesiyle Bayramlarımızın olmadığını düşünüyorum. Aynı masada yemek yediğimiz yok. Devlet özel eğitim konusunda çok yetersiz. Biz zamanlar çocuk havale geçirdi az kalsın ölüyordu biz hastahaneye zor ulaştık aslında çok uzak mesafede değiliz. Götürdüğüm tüm yerlerde fizik tedavi merkezleri, doktorlar ve hatta eğitimcilerde sıkıntılar yaşadık ana dilimizde konuşma olmadığı için. Bizde sorun yok ama çocuk anlamıyor anlamadıkça hem bize daha çok yük biniyor hemde çocuk daha fazla rahatsız oluyor. Bu yüzden bölgemizde Özel

Eğitim konusunda adımların atılmasını özellikle anadilimiz de eğitim olması talep ediyorum. Hatta her yerde olmasa bile bazı ilkokullarımızda özel eğimcilerin bulunması gerekiyor. Biz çok çektik başkaları ekmesin. İlk başlarda dışarıya çıkmaya sıkılır ekinirdim. Daha sonra bu konuyu aşmaya çalıştım ama fazla başarılı olduğumu dsnmyorum çünki herkes bize bakıyor bizi konuşuyor gibime geliyordu. Buna rağmen kızım normal bir hayat yaşaması için uğraştım. Bunların sonucunda bizlerde sağlığımızdan olduk. Son olarak en çok üzüldüğüm belkide kendimi hiç affetmeyeceğim bir konu var. Kızımın bu sürecini yaşarken oğlumu çok ihmal ettiğimi düşünüyorum ve belkide gelişim eksikliği bizim yüzümüzden oldu. şimdi oğlumu haftada 2 kere zel Eğitim snıfına getirmek için ehliyetsiz araba kullanıyorum hatta şehir içine girdiğim bile yoktu ama onun uğruna ne pahasına olursa olsun yapıyorum...

2- 32, 21 ve 17 yaşlarında ikisi engelli  çocuğa sahip H.K. isminde Batı Trakyalı anne ile söyleşi.

- **Sizi tanıyabilir miyiz?**
- Yunanistan Batı Trakya'da S. Köyünde ikamet etmekteyim. Birincisi erkek (32), ikincisi kız (21) ve ncs erkek (17) olmak üzere  tane evladım var. İki oğlum engelli. Büyük oğlum doğduğunda, cahillik işte, üç yaşına kadar farkına varamadık. Üç yaşında konuşma ve hareket etmekte zorlandığını görünce uzman desteğine ihtiyaç duyduk, fakat bilinçsizlik. İkinci ocuğumuz kız oldu. Hiç bir sorunu yok çok şükür. Derken nc oğlumuz dünyaya geldi. Hamilelik döneminde "Çernobil" etkisi varmış, çocuklar sakat doğacakmış diye bir söylenti çıkmıştı, ama biz kaderimiz dedik, doktora başvurmadık, altı çocuğu sağlıksız diye kürtajla aldılar. Biz gitmedik doktora. Kk oğlum doğdu. İlk başta sorunlu olduğu anlaşılamadı. Konuşma bozukluğu vardı biraz ama büyüdükçe düzeler dedik. Daha sonra doktorun tavsiyesiyle bizimki gibi çocukların gittiği bir okul varmış, oraya gönderdik. Hala devam ediyor.

Konuşması tam olarak düzelmedi, ama çok şükür bisiklet kullanıyor, fizik tedaviyle hareket etmesi sağlandı.

- **Bu durumda olan bir aileye yani size Devlet ekonomik olarak yardım ediyor mu?**
- Evet Devletin ciddi bir ekonomik bir desteği var, fakat gözümün önünde iki erkek evladımın durumu. İnsan aldığı parayı ne yapsın?
- **Bunun dışında yardım alabildiğiniz kurum ve kuruluşlar var mı?**
- Büyük oğlum şu anda 32 yaşında. Küçüğü ise 17. İlki doğduğunda, bize bilgi verecek ve yardım edecek kimse yoktu. Gelen Allah'tan dedik, kabul ettik. Sonra devletin sakatlar için maaş ve bakım masrafları verdiğini öğrendik ve buna baş vurduk. Kızımız normal doğunca aklımıza erkek çocuklarımızın sorunlu olabileceği hiç gelmedi. Nasip dedik üçüncü çocuğumuz erkek doğdu. Fakat ne acıdır ki o da engelli oldu. Bilinçsizlik deyin, cahillik deyin. Şimdi devletten ikisi için de ekonomik destek alıyoruz. Küçük oğlum okula gidince fizik tedavi işe yaradı. Ağabeyi gibi eve mahkum değil.
- **Çevrenizde size benzer sorunlar yaşayanlar var mı?**
- Bizim köyümüzde doğuştan ve sonradan olan bir kaç engelli çocuk var. Bizim köye yakın köylerde de bildiğim bir kaç çocuk var.
- **Çevrenizde sizi nasıl algılıyorlar?**
- İnsanların "yazık yazık" diye bakmaları önceleri beni çok yıpratırdı. Kaç defa sinir doktoruna (nörologa) gittim. Önceleri rahatlatıcı ilaç verdi. Sonra gelen Allah'tan dedik. Kim isterki böyle bir durumu? Büyük oğlum neredeyse hiç çıkmadı dışarıya, önceleri biraz destekle kapı önüne kadar çıkabiliyordu. Küçük oğlum ise hep dışarıda. Köyün ve arkadaşlarının sevgisi onu mutlu ediyor.
- **Ne zaman farketiniz?**

- İlk çocuğumuzda bize göre çok geç farkettilik, ikincide ise gelen Allah'tan dedik. Doktora bile gitmedik diyebilirim.
- **Teşhis nasıl kondu?**
- İlk çocuğumuzda teşhisi tam koyamadılar, spastik dediler. Büyüdükçe sorunlar arttı. İkinci de ise önceden söylenti olmasına rağmen biz doktora gitmedik. Doğumdan sonra sorunlu olduğu anlaşıldı. Okuldan haberdar olunca hemen başvurduk. Çok şükür kabul ettiler. Küçük oğlum daha iyi durumda.
- **Öğrendikten sonra sizin ve ailenizin tepkisi ne oldu?**
- İnsan duyar duymaz kahroluyor tabiki. Özellikle kayınpederim yıkıldı. Erkek torun beklentisi içerisindeydi. Küçük doğduğunda, ismiyle geldi dedik, büyük dedemizin ismini verdik, o da sorunlu doğunca büyük dedemiz üzüntüden çok yaşamadı.
- **Bu duruma çevrenizin tepkisi nasıl oldu?**
- Köyde başka örnekler de olduğu için dışarıda pek yadırgama olmadı. Ama ne olursa olsun bir acıma duygusu hissediyor insan. Fakat insanı rahatlatan konu kimse dışlamadı çocuklarımızdan dolayı bizi. Küçük oğlum dedesiyle kahveye çıkardı. Kahvede herkesle şakalaşır. Şimdi bisiklet sürüyor. Arkadaşları onu bazen gezmeye götürüyorlar.
- **Çocuğa karşı arkadaşlarının davranışları ne durumda? Çocuk kendini nasıl hissediyor.**
- Büyük oğlum evden dışarı çıkmadı, köyde bir yaşıtı var. Durumu ağır olduğu için genellikle evde. Küçük oğlum çok sosyal. Arkadaşları da ona sahip çıkıyor.
- **Eğitim açısından çocuğunuzu götüreceğiniz tam zamanlı bir okul varmı?**

- Devletin Azınlık çocuklarına sunduğu böyle imkan malesef yok. Engelli çocukların devam ettiği bir okul var fakat o da normal eğitim açısından değil. Daha çok fizik tedavi ve sosyalleşme açısından faydalı oldu bize.
- **Oğullarınız eğitime başladıktan sonra ne gibi değişimler oldu?**
- Büyük oğlum eğitim almadı. Küçük olan ise fizik tedavi sonrası bedenini rahatça kullanabiliyor. Dizlerinde sorunu olduğu için yürüme sıkıntısı var ama destekle yürüyor. Bisiklet sürüyor. Çok zeki bir çocuk. Teknoloji ile arası çok iyi. Başka bir memlekette, eğitim imkânı olan bir ülkede olsaydık küçük oğlum mutlaka kendi açısından çok başarılı olabilirdi.
- **Son olarak Engelli çocuğa sahip ailenin yaşadığı sorunlarla ilgili başka neler eklemek istersiniz?**
- Allah hiç kimseyi evlatlarıyla sınamasın. Gözünün nuru evladını bu şekilde görmek her aile için yıkım. Devlet maddi destek ve bakım ücreti veriyor. Büyük oğlumun yaşıtı çoluk çocuk sahibi oldu. Tarif edebilmek mümkün değil. Bizim, eşimin ve benim cahilliğimiz, buradaki imkânsızlıklar bizi bu koşullarda yaşamaya mecbur bıraktı. Çok genç denecek yaşta eşimi kaybettim, sonra kayınpeder ve kayınvalidem de vefat etti. Çok şükür kızım evlendi, o ve onun eşi destek olmasa iki engelli çocukla ben nasıl baş edebilirdim? Devletin parası da bazen sorunlar için yeteli olmuyor.

3- M. E., F. M. Çifti

- **Sizi tanıyabilir miyiz?**
- İsmim M. E., F. M. ile evli ve 2 Çocuk babasıyım. Batı Trakya'nın Ç. köyünde ikamet etmekteyim. 18/08/1996 yılında evlendik. 2 yıl sonra ilk annelik ve babalık deneyimimizi yaşadık T. isminde bir oğlumuz oldu. 6 yıl sonra S. adımda bir kızımız oldu. 4 kişilik bir aile olduk. Oğlumuzun doğumunda hiçbir problemimiz olmadı, doğum normal gerçekleşti. T. 3500 kg olarak doğdu. İlk aylarda herşey çok güzel gidiyordu taa ki 6. ayındaki aşısına kadar. Doktorumuzun yaptığı aşından sonra 48 saat

geçmesine rağmen yüksek ateş sonucu beyine yeterli oksijen gitmediği için beyninin sol tarafındaki hücrelere zarar verdiği için oğlumuz yıllar geçmesine rağmen ne konuşabildi ne de yürüyebildi. Diğer gelişimleri normal olarak ilerledi.

- **Bu durumda olan bir aileye yani size Devlet ekonomik olarak yardım ediyor mu?**
- Evet fakat devletimiz sadece ekonomik olarak bu konuda bize yardımcı oluyor. Avrupa ülkesi olmamıza rağmen eğitim konusunda yeterli desteği göremiyoruz. Oğlumuz sürekli olarak çocuk bezi kullandığı için bölgemizde bulunan 2 okula da alınmadı. Bu okullar daha çok bedensel engelli çocuklara yönelik olduğundan dolayı zihinsel engelli çocukları kabul etmiyorlar. Bu yüzden de daha çok yük evde bakmak zorunda kalan anne ve babaya düşüyor.
- **Bunun dışında yardım alabildiğiniz kurum ve kuruluşlar var mı?**
- Maddi olarak devlet yardımından hariç bir destek almıyoruz. Kendi imkânlarımızla 3 yıl fizik tedavi ve konuşma terapisi yaptırdık. Eğitim konusunda Yüksek tahsilliler derneğinin çatısı altında faaliyet gösteren özel eğitim birimlerinde Türkiye’de eğitimini tamamlamış öğretmenlerin desteğini aldık. Batı Trakya’ımızda bu konuda çok eksikimiz olduğunu söyleyebilirim.
- **Çevrenizde size benzer sorunlar yaşayanlar var mı?**
- Tabii ki var olmaz mı ama bir söz var ateş düştüğü yeri yakar. Bu tür acıları ancak yaşayan aileler tam anlamıyla anlayabilirler. Bizler de ilk bu olay başımıza geldiğinde sadece biz olduğunu düşünüyorduk. Tedavisi için koşturmaya başladığımızda sadece biz olmadığımızı anladık. Bunun nedeni de engelli çocuğa sahip ailelerin çocuklarını toplum önüne çıkarmadıkları için bu tür vakalardan geç haberimiz oluyor. Her yaşayan insan bir engelli adaydır. Çocuğumun engelli olmasını kendime hiç dert etmedim ve aksine sağlığına kavuşması için çözümler aradım.

- **Çevrenizde sizi nasıl algılıyorlar?**
- Çevremizde bizi nasıl algıladıkları beni çok rahatsız etmiyor. İnsanların tuhaf bakışları daha çok anneyi etkiliyor. O an insanların ne düşündükleri önemli. Belki bu durumu bizde yaşamıyorduk engelli çocuk bakmanın zorlukları neler olduğunu anlayamazdık. Örneğin ilk başlarda eşim oğlumuzu arabasına koyup dışarıya insanların arasına çıkarmaya çekiniyordu, fakat benim ona desteğimle belirli bir süre sonra bu sorunları aştık.
- **Ne zaman fark ettiniz?**
- Çocuğun doğumunda her şey mükemmeldi ta ki 6 aylık olana ve o aşısını yaptıranı kadar. Doğumu normal 3500 kg sağlıklı ve her şey çok güzel başlamıştı. Bir baba olarak erkek çocuğuna sahip olmak beni ayrıca çok mutlu etmişti. 6. aya kadar anne sütünü emiyor ve kilosu normal geliyordu. Her şey 6. ayda yapılan aşısında sonra başladı. Doktorumuz aşidan sonra 48 saat içinde ateş yapabilir dedi. Tam 48 saat sonra yaklaşık 40 dereceye yakın ateşle başladı her şey. 16 günde ateşi normale döndü.
- **Teşhis nasıl kondu?**
- Çocuğun ateşi yükselince doktorumuza gittik. Hastaneye gitmemizi söyledi ve hemen çocuğu hastaneye götürdük. Serum ile tedavisine başladılar fakat ateşin normale dönmesi 16 gün sürdü. Bu süreç sonrasında daha detaylı araştırmalar yapılmaya başlandı. Anne baba ve ailelerinde engellik durumu olup olmadığı soruldu. Her iki tarafta da böyle bir vaka olmadığını söyledik. Anneye hamilelik döneminde herhangi bir kaşınmadan ilaç alıp almadığı soruldu. İlk teşhis (rulumaksi) çocuğun idrarında mikrop olduğu söylendi. Bu araştırmalar devam ederken haliyle bizde endişeleniyorduk. Bu süreci çocuk doktorumuzla birlikte 1 yaşına kadar takip ettik. 1 yaşından sonra doktorumuz bizi özel çocuk nevroloji kliniğine yönlendirdi. Nörolog doktor çocuğun hastalığı ile ilgili her şeyi anlattı ve biz tam anlamıyla şok yaşadık:

1. Aşıdan sonra on binde bir böyle durumların yaşanabildiğini,
2. Çocuğun sadece fizik tedavi yöntemiyle biraz daha iyi olabileceğini,
3. Böyle durumlarda çok çocuk kaybettiklerini hatta bizim oğlumuzun gece bizlerde uykuda iken ateşi yükselmiş olsaydı sabah yatağında ölü bulabilirdik. Ateşini sabah saatinde yükselmesinin bir şans olduğunu ve hızlı müdahale ile hayatta kaldığını söyledi.
4. Tıpta beyindeki hücrelere müdahale edemediklerini ve bu durumu böyle kabullenmemizi söyledi.
5. Biz yine de pes etmedik inanamadık ta ki İspanya'dan doktor getirene kadar. O da problemin beyindeki hücrelerden kaynaklandığını söyledi.

- **Öğrendikten sonra sizin ve ailenizin tepkisi ne oldu?**
- İlk anne ve babalık deneyimimiz olduğu için ilk etapta çok üzüldük. Eşimin yaşı 22 benimde 24 olması ileriye dönük güzel hayallerimizi bir anda çöktürdü. Ailelerimizin bize olan desteği ile bazı şeyleri kabullenmek zorunda kaldık. Yapılan o aşının acaba daha geç yapılırdı bunlar başımıza yine de gelir miydi sorusuna takıldık. Allah sıkıntıları, zorlukları sevdiği kuluna vermiş diyerek sabretmeye çalıştık ve çalışıyoruz.
- **Bu duruma çevrenizin tepkisi nasıl oldu?**
- Köyde, küçük bir toplumda yaşadığımız için komşularımız ve köylülerimiz doğal olarak çok üzüldüler. Ben ve eşim pozitif insanlar olduğumuz için köylülerimiz tarafından sevilen ve sayılan bireyleriz. Yine de acıyı çeken biliyor fakat insanları da neden oldu nasıl oldu diye merak sarıyor.
- **Çocuğa karşı arkadaşlarının davranışları ne durumda? Çocuk kendini nasıl hissediyor?**
- Köyde aynı yaşlarda 4-5 arkadaşı var. T. konuşup yürüyemediği için onlarla sadece yaşıt arkadaşı olabiliyor. Arada bir arkadaşları T.'yi ziyaret ediyorlar. T. onları görünce yüzünde hafif bir gülücük oluşuyor ve onların bisiklet sürüşlerini büyük bir zevk ile takip ediyor mutlu oluyor.

- **Eğitim açısından çocuğunuzu gtrecekđiniz tam zamanlı bir okul var mı?**
- Çocuğumuzu daha önce gtrebilecekđimiz tam zamanlı bir okul yoktu. 19 yıl sonra bölgemiz Batı Trakya'ya Avrupa birliği programlarından yararlanacak bir fırsat doğdu. Allah kismet ederse yeni eğitim yılında oğlumuz bu program çerçevesinde okula gidecek. Bu Şekilde özellikle annesi biraz dinlenme fırsatı bulacak. Bölgemizde daha önce okul vardı fakat tam donanımlı değildi. Zihinsel engelli çocukları almıyorlardı. Engeli az, biraz konuŐabilen ve kendini bilenleri tercih ediyorlardı. Başvurduk fakat kabul olmadı.
- **Oğlunuz eğitime başladıktan sonra ne gibi değişimler oldu?**
- Eğitim konusunda fizik tedavi, konuşma terapisi ve Yüksek Tahsilliler zel sınıfına gittik. Maalesef çok bir gelişim kaydedemedik.
- **Son olarak Engelli ocuğa sahip ailenin yaşadığı sorunlarla ilgili başka neler eklemek istersiniz?**
- O kadar çok sorunlarımız var ki hepsini yazmaya kalksam sayfalara sığmaz. En büyük ve en önemli sorunumuz eğitim olduğunu söyleyebilirim. Bazen geliŐmiŐ bir Avrupa ülkesinde yaŐamadıđım için isyan ediyorum. Ülkemiz Yunanistan ve özellikle yaşadığımız Batı Trakya bölgesi bu konuda çok eksik durumda. Yıllar sonra Avrupa programı ile bir eğitime baŐlayacađız. 22 yıldır evliyiz ne bir tatile ne bir düğüne ne de bir yurtdıŐı seyahatine gittik. Evladımız annesine çok bağımlı kendi annem ve babam hayatta olmasına rağmen eşim bir türlü oğlumuzu bırakamıyor kendisinden bir baŐkası bakamaz gibisine geliyor. Bazen çocuğumuza yakın çevrede fizik tedavi uygulayacak doktor bulamadığımız oldu ve mecburen daha uzak yere taŐımak zorunda kaldık. İkinci ocuğumuz olduktan sonra eşim ve ben tekrar hayata bağlandık. Hayat belki bizi yordu, zd ama yine de Őükürler olsun diyoruz. İkinci evladımız Şu an ortaokula başladı. Oğlumuzu okutamadık ama inŐallah kızımız abisinin yerine de okuyacak ve başarılı bir birey olarak bizleri de mutlu edecek.

5.2. Nicel Bulgular

5.2.1.Örneklem Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma örneklemini oluşturan Batı Trakya'da engelli çocuğa sahip olan 50 aileden 35 anneye 15 babaya ulaşılmıştır. Katılımcılara ilişkin frekans dağılımları incelendiğinde, katılımcıların %70'ini annelerin oluşturduğu, %96'sının 2-3 çocuklu, %64'ünün 4-5 kişilik aile şeklinde yaşadığı, %38'inin 11-20 yıldır evli olduğu görülmüştür. (Tablo 2)

Tablo 2. Katılımcıların Genel Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

		f	%
1. Katılımcı ebeveyn?	Anne	35	70,0
	Baba	15	30,0
2. Medeni durumunuz?	Evli	48	96,0
	Dul, boşanmış, ayrı	2	4,0
3. Kaç çocuğunuz var?	1	20	40,0
	2-3	28	56,0
	4 ve fazla	2	4,0
4. Evinizdeki birlikte yaşayan toplam kişi sayısı?	2-3	15	30,0
	4-5	32	64,0
	6-7	3	6,0
Toplam		50	100,0
5. Evli iseniz kaç yıldır evlisiniz?	3 yıl ve aşağısı	2	4,0
	4-10 yıl	10	20,0
	11-20 yıl	19	38,0
	21 yıl ve yukarısı	17	34,0
Toplam		48	96,0

Özel gereksinimli çocuğa sahip Batı Trakya azınlığından katılımcılara kendi ve eşi hakkında sorulan sorulara verilen cevaplar birleştirildiğinde sadece katılımcılara değil her iki ebeveyne (hem anneye hem babaya) ilişkin veriler oluşturulmuş ve bir arada değerlendirilmiştir.

- Annelerin %42'si 31-40 yaşlarında, babaların %50'si 41 ve üstü yaşlardadır.
- Annelerin %54'ü, babaların %40'ı ilköğretim: ilkokul mezunudur.
- Annelerin %28'i babaların %32'si çiftcidir.
- Annelerin %42'sinin, babaların %86'sının gelir getiren bir işi vardır.

- Annelerin %28'i, babaların %72'si işgören (memur, işçi, çiftçi) statüsündedir.
- Annelerin %34'ü, babaların %60'ı özel sektörde çalışmaktadır. (Tablo 3)

Tablo 3. Ebeveynlerin Eğitim ve İş Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

		Anne		Baba	
		f	%	f	%
8. Yaşınız?	25 yaş ve aşağısı	4	8,00	0	0,00
	26-30 yaş	8	16,00	7	14,00
	31-40 yaş	21	42,00	18	36,00
	41 yaş ve yukarısı	17	34,00	25	50,00
9. Bitirdiğiniz eğitim düzeyiniz?	İlköğretim: İlkokul	27	54,00	20	40,00
	İlköğretim: Ortaokul	8	16,00	7	14,00
	Lise	8	16,00	14	28,00
	Lisans (Üniversite)	6	12,00	9	18,00
	Yüksek lisans-Doktora	1	2,00	0	0,00
10. Mesleğiniz?	Çiftçi	14	28,00	16	32,00
	İşçi	4	8,00	14	28,00
	Memur	1	2,00	2	4,00
	Esnaf-Tüccar	1	2,00	5	10,00
	Diğer	30	60,00	13	26,00
11. Gelir elde ettiğiniz bir işiniz var mı?	Evet, gelir getiren bir işim var	21	42,00	43	86,00
	Hayır, işsizim	3	6,00	3	6,00
	Hayır, ev kadınıyım	22	44,00	3	6,00
12. İşyerinde statünüz?	İşveren, işyeri sahibi	6	12,00	6	12,00
	İşgören (memur, işçi, çiftçi)	14	28,00	36	72,00
13. Çalışma sektörünüz?	Kamu	3	6,00	7	14,00
	Özel	17	34,00	30	60,00
Toplam		50	100,00	50	100,00

Batı Trakya azınlığından katılımcıların, özel gereksinimli çocuğuna ilişkin verdikleri bilgiler şöyledir; (Tablo 4)

- Katılımcıların özel gereksinimli çocuklarının %60'ı erkektir.
- Katılımcıların özel gereksinimli çocuklarının %40'ı zihinsel özel gereksinimli, %24'ü fiziksel özel gereksinimli, %6'si çoklu özel gereksinimlidir.
- Katılımcıların %92'sinin eşi veya kendi ailesinde özel gereksinimli birey yoktur.
- Katılımcıların %34'ü çocuğunun sorunundan ilk defa doğumda-6 aylıkken %28'i ise 2 yaşından sonra haberdar olmuş.

- Katılımcıların %30'ü çocuğunun sorunu hakkında ilk tıbbi yardımı doğumda-6 aylıkken, %38'i ise 2 yaşından sonra almış

Tablo 4. Özel Gereksinimli Çocuğun Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

		f	%
23. Özel gereksinimli çocuğunuzun cinsiyeti?	Kız	20	40,0
	Erkek	30	60,0
24. Özel gereksinimli çocuğunuzun engel türü?	Zihinsel özel gereksinimli	20	40,0
	İşitme özel gereksinimli	5	10,0
	Fiziksel özel gereksinimli	12	24,0
	Diğer	10	20,0
26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?	Çoklu	3	6,0
	Evet	4	8,0
	Hayır	46	92,0
	Doğumda-6 aylıkken	17	34,0
30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?	6-12 aylıkken	12	24,0
	1-2 yaşında	7	14,0
	2 yaş sonrasında	14	28,0
31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?	Doğumda-6 aylıkken	15	30,0
	6-12 aylıkken	10	20,0
	1-2 yaşında	6	12,0
	2 yaş sonrasında	19	38,0
Toplam		50	100,0

Özel gereksinimli çocuğa sahip Batı Trakya azınlığından katılımcıların, çocuğunun eğitim ve sağlık özelliklerine ilişkin verdikleri bilgiler şöyledir; (Tablo 5)

- Katılımcıların %10'u özel gereksinimli çocuğunun eğitimi hakkında profesyonel destek almamış.
- Katılımcıların %56'sı özel gereksinimli çocuğu ile ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katılmamış.
- Katılımcıların %26'sı özel gereksinimli çocuğu ile ilgili birkaç hafta uygulamalı Özel Eğitim Programına katılmış.
- Katılımcıların %84'ü özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak istiyor.
- Katılımcıların %44'ü çocuğunun sorunu hakkında ilk eğitimsel yardımı 2 yaşından sonra almış

- Katılımcıların %74'ü çocuğunun sorunu hakkında profesyonel kurumda hizmet, %16'sı ise bireysel ev içi destek şeklinde eğitimsel yardım almış.
- Katılımcıların %78'i, aile rehberinin verdiği çalışmalarını düzenli olarak yapmış.
- Katılımcıların %44'ünde çocuğun eğitimiyle anne, %32'sinde anne-baba ilgileniyor.

Tablo 5. Özel Gereksinimli Çocuğun Eğitim ve Sağlık Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

		f	%
25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?	Evet	45	90,0
	Hayır	5	10,0
27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?	Hayır	28	56,0
	1-2 kez	10	20,0
	3 ve daha fazla	12	24,0
	birkaç saat	5	10,0
28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?	birkaç gün	4	8,0
	birkaç hafta	13	26,0
	Cevapsız	28	56,0
29. Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak ister misiniz?	Evet	42	84,0
	Hayır	8	16,0
32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?	Doğumda-6 aylıkken	10	20,0
	6-12 aylıkken	8	16,0
	1-2 yaşında	9	18,0
	2 yaş sonrasında	22	44,0
	Cevapsız	1	2,0
33. Hangi tür yardım aldı?	Bireysel ev içi destek	8	16,0
	Profesyonel ev içi hizmet	2	4,0
	Profesyonel kurumda hizmet	37	74,0
	Her üçünü de	2	4,0
	Cevapsız	1	2,0
34. Aile rehberinin verdiği çalışmalarını aile ne ölçüde yerine getirdi?	Verilen çalışmalar düzenli yapıldı	39	78,0
	Düzensiz olarak gerçekleştirildi.	7	14,0
	Çok az gerçekleştirildi.	4	8,0
35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?	Anne	22	44,0
	Baba	2	4,0
	Anne-Baba	16	32,0
	Anne-Baba- Büyükanne- b.baba	10	20,0
Toplam		50	100,0

5.2.2.Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki

Özel gereksinime ilişkin sorunlar ile araştırmaya katılan ebeveynin anne veya baba oluşu arasında ilişki yoktur. (Tablo 6)

- 25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?
- 26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?
- 27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?
- 28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?
- 30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?
- 31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?
- 32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?
- 33. Hangi tür yardım aldı?
- 35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?

sorularına verilen cevaplar araştırmaya katılan ebeveynin anne veya baba oluşuna göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 6. Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki

	Kaykare	sd	p
25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?	2,381a	1	0,123
26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?	0,052a	1	0,820
27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?	1,281a	2	0,527
28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?	2,285a	2	0,319
30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?	3,972a	3	0,265
31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?	3,977a	3	0,264
32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?	4,057a	3	0,255
33. Hangi tür yardım aldı?	1,110a	3	0,775
35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?	5,887a	3	0,117

Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmayı istemek ile araştırmaya katılan ebeveynin anne veya baba oluşu arasında ilişki vardır (Kaykare=4,790 sd=1 p<.05). Katılımcı annelerin %91.4'ü özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak isterken babalarda bu oran %66.7'dir. (Tablo 7)

Tablo 7. Özel Eğitim İle İlgili Verilecek Eğitim Çalışmalarına (Seminer, Konferans vb.) Katılmak İster misiniz? Değişkeni İle Araştırmaya Katılan Ebeveynin Anne Veya Baba Oluşu Arasındaki İlişki

		1. Katılımcı ebeveyn?		
		Anne	Baba	Toplam
29. Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak ister misiniz?	Evet	f 32 % 91,4%	10 66,7%	42 84,0%
	Hayır	f 3 % 8,6%	5 33,3%	8 16,0%
Toplam		f f % %	15 100,0%	50 100,0%
		Kaykare 4,790a	sd 1	p 0,029

Aile rehberinin verdiği çalışmaları ailenin yerine getirme ölçüsü ile araştırmaya katılan ebeveynin anne veya baba oluşu arasında ilişki vardır (Kaykare=6,659 sd=2 p<.05). Katılımcı annelerin %85.7'si aile rehberinin verdiği çalışmaları ailenin yerine getirdiğini belirtirken babalarda bu oran %60.0'dır. (Tablo 8)

Tablo 8. Aile Rehberinin Verdiği Çalışmaları Aile Ne Ölçüde Yerine Getirdi? Değişkeni İle Anne Veya Babanın Katılımcı Ebeveyn Olması Arasındaki İlişki

		1. Katılımcı ebeveyn?		
		Anne	Baba	Toplam
34. Aile rehberinin verdiği çalışmaları aile ne ölçüde yerine getirdi?	Verilen çalışmalar düzenli yapıldı	f 30 % 85,7%	9 60,0%	39 78,0%
	Düzensiz olarak gerçekleştirildi.	f 2 % 5,7%	5 33,3%	7 14,0%
	Çok az gerçekleştirildi.	f 3 % 8,6%	1 6,7%	4 8,0%
		f 35 % 100,0%	15 100,0%	50 100,0%
Toplam		f 35 % 100,0%	15 100,0%	50 100,0%
		Kaykare 6,659a	sd 2	p 0,036

5.2.3. Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti İle Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar Arasındaki İlişki

Özel gereksinime ilişkin sorunlar ile özel gereksinimli çocuğun cinsiyeti arasında ilişki yoktur. (Tablo 9)

- 25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?
- 26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?

Tablo 9. Özel Gereksinime İlişkin Sorunlar İle Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti Arasındaki İlişki

	Kaykare	sd	p
25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?	0,926a	1	0,336
26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?	0,181a	1	0,670
27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?	0,645a	2	0,724
28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?	0,171a	2	0,918
30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?	2,889a	3	0,409
31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?	1,367a	3	0,713
32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?	0,491a	3	0,921
33. Hangi tür yardım aldı?	3,743a	3	0,291
34. Aile rehberinin verdiği çalışmaları aile ne ölçüde yerine getirdi?	2,919a	2	0,232
35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?	2,500a	3	0,475

- 27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?
- 28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?
- 30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?
- 31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?
- 32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?
- 33. Hangi tür yardım aldı?
- 34. Aile rehberinin verdiği çalışmaları aile ne ölçüde yerine getirdi?
- 35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?

sorularına verilen cevaplar özel gereksinimli çocuğun cinsiyetine göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 10. Özel Eğitim İle İlgili Verilecek Eğitim Çalışmalarına (Seminer, Konferans vb.) Katılmak İster misiniz? Değişkeni İle Özel Gereksinimli Çocuğun Cinsiyeti Arasındaki İlişki

		Özel gereksinimli çocuğunuzun cinsiyeti?			
		Kız	Erkek	Toplam	
Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak ister misiniz?	Evet	f	20	22	42
		%	100,0%	73,3%	84,0%
	Hayır	f	0	8	8
		%	0,0%	26,7%	16,0%
Toplam	f	20	30	50	
	%	100,0%	100,0%	100,0%	
		Kaykare	sd	p	
		6,349 ^a	1	0,012	

Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmayı istemek ile özel gereksinimli çocuğun cinsiyeti arasında ilişki vardır (Kaykare=6,349 sd=2 p<.05). Özel gereksinimli kız çocuğun ebeveynlerinin tamamı bu eğitim çalışmalarına katılmak isterken erkek çocuk ebeveynlerinin %26,7'si bu eğitimleri istememektedir. (Tablo 10)

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Batı Trakya'da özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip üç aile ile yapılan görüşmelerde Türk Azınlık bireylerinin özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri için Devlet tarafından gerekli düzenlemelerin yapılmadığı görülmüştür. Aileler çocuklarının diğer fizyolojik sorunlarının yanında ayrıca bir de dil sorunuyla karşılaştıklarını bunun da durumu daha da güçleştirdiğini belirtmişlerdir.

Batı Trakya'da özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip ailelerin eğitim ve sağlık sorunları ne çocuğun ne ailenin hiçbir özelliği ile ilişkili değildir. Diğer bir ifadeyle genel olarak sorgulanan çocuğun veya ebeveynlerin bireysel ve ailesel özellikleri ne olursa olsun Batı Trakya'da özel eğitim gereksinimli çocuğa sahip ailelerin eğitim ve sağlık sorunları vardır.

6.2. Öneriler

Batı Trakya Türkleri'nin eğitim haklarını düzenleyen uluslararası ve ikili antlaşmaların Yunanistan Eğitim Bakanlığı tarafından antlaşma metinlerinin hükümlerine uygun olarak uygulanması eğitim kalitesini yükseltecektir.

Batı Trakya Türk Azınlığının Özel Eğitime ihtiyacı olan bireyleri için gerekli olan eğitim kurumları ihtiyacının 1923 Lozan Barış Antlaşması kapsamına alınması ve Türk Azınlığın kendi çocuklarına ihtiyaçları doğrultusunda eğitim kurumları kurmasının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Batı Trakya Türk Azınlığı çocukları için kendi dillerini konuşabildikleri bir teşhis ve tanı merkezinin kurulması ve bu merkezde Türk dilini bilen ve konuşan uzmanların görev alması erken teşhis ve müdahale imkanı sağlayacaktır.

Batı Trakya'da Azınlık çocuklarına uygulanacak özel eğitimin çerçevesini belirlemek için uzman araştırmacılardan oluşacak bir kurul olması

ve Eğitim bakanlığına tavsiyeler hazırlaması Özel Eğitim ihtiyacı olan çocukların topluma entegrasyonunu kolaylaştıracaktır.

Batı Trakya Türk Azınlığının Özel Eğitime ihtiyacı olan bireylerinin kendilerinin ve ailelerinin eğitsel/psikolojik/sosyal/ekonomik/kültürel birbirine bağlantılı sorunlarını ele alan değişik veri toplama yaklaşımları ve araçları kullanan araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Türkçe Kaynaklar

- Bilge, A., Genç, R.E., Nişli, İ., (2005) Toplumsal Bir Sorun: Engellilik ve Hemşirelik Yaklaşımı, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 21 (2), 181-190
- Buz, S. (2003), Aile Politikalarına Mülteciler Boyutunda Bir Bakış, *Aile ve Toplum*, 2 (6), 55.
- Castells, M. (2006), *Kimliğin Gücü Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Cavkaytar, A. Diken, H. İ. (2005), *Özel Eğitime Giriş*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Çağlar, Doğan. (1982) Atatürk ve Cumhuriyet Devrinde Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım ve Öğretim Olanakları, Ankara. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı: 2.
- Çağlar, Doğan. (1974) *Geri Zekâlı Çocuklar ve Eğitimi*, Ankara: A.U. Eğitim Fakültesi Yayını
- Çitil, M., (2012) *Yasalar ve Özel Eğitim*, Ankara: Vize
- Çocuk Raporu (2000). İstanbul Çocukları Vakfı Yayını
- Dereli, F., Okur, S., (2008) Engelli Çocuğa Sahip Olan Ailelerin Depresyon Durumunun Belirlenmesi, *Yeni Tıp Dergisi*, 25, 164-168
- Diken, İ. H. (2010) Otizm spektrum bozukluğu ve bilimsel dayanaklı uygulamalar. Türkiye'de Erken Müdahale Yaklaşımları Sempozyumu
- II. Özürlüler Şurası (2005). Taslak Raporları ve Kararları* 30 Mayıs, 2 Haziran 2005, Başbakanlık Öz. İd. Bşk. Ankara.
- Karataş, Kasım, (2001) Toplumsal Değişme ve Aile. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 12 (2), 87-96

- Kargın, Tevhide (2003). "Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim" *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 160, Güz 2003.
- Kepenekçi, Karaman, Yasemin (2000) "Özürü Çocukların Hakları", *I. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler Kitabı* (Ed. Şirin, R. M. ve Sayıta, S.U.) İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları
- Özyürek, M. (1983). "Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Eğitimleri" *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, S.1,
- Şahin, Sema. (2003) "Özel Eğitimin Tarihçesi", *Özel Eğitime Giriş* (Ed. Ayşegül Ataman) Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Şirin, R. M. ve Sayıta, S.V. (Ed.) *I. İstanbul Çocuk Kurultayı*, İstanbul
- T.C Milli eğitim bakanlığı (2011). *Aile ve tüketici hizmetleri, engelli bireyler.* Ankara.
- Yavuzer, H. (2000). *Okul Çağı Çocuğu.* İstanbul: Remzi Kitabevi.
- <http://egitimbilimlernotlari.com/tag/ozel-egitimde-temel-kavramlar/>
- <http://egitimbilimlernotlari.com/tag/ozel-egitimde-temel-kavramlar/>
- <https://www.burasibatirakya.com/en/haber-arsivi/22956-türkçe'ye-getirilen-yasak-yabancı-büyükkelçiliklere-iletildi.html>
- <https://www.burasibatirakya.com/haberler/24467-iskeçe-türk-birliğı-nden-okul-eylemine-destek-mesaji.html>

İngilizce Kaynaklar

- Capotorti F., (1991). *Study on the Rights of Persons belonging to Ethnic, Religious and Linguistic Minorities*, UN Publications, Geneva, osX. 2
- Framework Convention for the Protection of National Minorities: Collected texts, 7th edition, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2013*
- Gearheart, B. (1981). *Learning Disabilities.* (3rd ed.) Mosby Co.
- Hales G. (1996) *Beyond Disability*, The Open University, (Hales, G. 1996 *Engelliliğın Ötesinde*, Açık Üniversite)

- Oliver M., (1991) *Social Work Disabled People and Disabling Environments*, university of Aberdeen,. (Oliver M., (1991) *Engellilerle Sosyal Çalışma ve Engelleyen Çevre*, Aberdeen Üniversitesi)
- Pelchat, D., Jocelyn, B., Nicole, R. (1999), Longitudinal Effect of an Early Family Intervention Programme on The Adaptation of Parents of Children with Disability. *International Journal of Nursing Studies*, 36 (6), 454-477
- Thornberry P., (1994). *International Law and the Rights of Minorities*, Oxford Press, 1994, p. 9-10
- <http://www.refworld.org/docid/4db80ca52.html>
- <http://www.coe.int/en/web/minorities/fcnm-factsheet>
- UN Doc E/CN4/52 Section V

Yunanca Kaynaklar

- Baltsiotis, L.,-Tsitselikis K., (2001), *Í Mionotiki Ekpedeftiki Tis Thrakis* (Trakya'daki Azınlık Eğitimi), Atina: Sakkoula Yayınları
- Heraklides, A., (1997), *Í Elliniki Mionotiki Politiki: Í Anakronistiki Stasi Ke Ta Etia Tis* (Yunan Azınlık Politikası: Çağdışı bir Tutum ve Nedenleri, Syghrona Themata Dergisi, Nisan –Haziran sayısı içinde, s.32-35, Atina.
- Βακαλιός, Θ. (1994) *Θέματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, Παρατηρητής* (Vakalios, Th. (1994) *Themata kinonologias tis ekpedefsisis, Paratiritis*)
- Δελλασούδας, Λαυρέντιος Γ., (2006) *Ποιότητα Ζωής ατόμων με Αναπηρία, δείκτης Κοινωνικής Ένταξης και Ενσωμάτωσης, από τη Θεωρία στην πράξη. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, Κρήτη* (Dellasoudas , Lawrence G. (2006) *Engellilerin yaşam kalitesi, sosyal uyum ve bütünleşme göstergeleri, teoriden pratiğe*, Girit Üniversitesi)

- Διακοφωτάκης Γ., (2001) Περί Μειονοτήτων κατά το Διεθνές Δίκαιο, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή (Diakofotakis G. (2001) Peri Mionotiton kata to Diethnes Dikaio [Uluslararası Hukukta Azınlıklar], Atina – Komotini: Sakula Yayınları)
- Διβάνη Λ., (1996) Η Σύμβαση Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Σύστημα Μειονοτικής Προστασίας, στο συνέδριο *Η Προστασία των Μειονοτήτων - Η Σύμβαση - Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης*, Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (I.M.D.A.), Συμβούλιο της Ευρώπης, 9-10 Μαΐου, Διεύθυνση Έκδοσης Μπερεδήμας Α., Σισιλιανός Λ.Α., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα (Divani L.,)1996) İ Simvasi Plesio του Simvouliau tis Evropis ke to Sistima Mionotikis Prostasias, sto sinedrio İ Prostasia ton Meionotion – İ Simvasi – Plesio του Simvouliau tis Evropis, İdrima Marangopoulou gia ta Dikaiomata του Anthropou (I.M.D.A.), Simvouliao tis Evropis
- Ιατρίδης Δ., (1994). *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνική και Ανθρωπολογική Βιβλιοθήκη*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg (Yatridis, D. (1994) Sosyal Politikanin Dizayni, Sosyal ve Antropoloji Kütüphanesi, Atina: Gutenberg Yayınları)
- Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, (1998) Εκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα,. (Modern Yunan Dili Sözlüğü, Sözlük Basım Merkezi, Atina, 1998)
- Περράκης Στ, (2013) Ευρωπαϊκό Δίκαιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: Συμβούλιο της Ευρώπης - Ευρωπαϊκή Ένωση - ΟΑΣΕ, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, σελ. 93 (Perrakis St. (2013) Avrupaiko Dikaio Dikaiomaton του Anthropou: Simvouliao tis Evropis – Avrupaiki Enosi – OASE, Ekodosi Sideris, Athina, s. 93)
- Στασινός Δ. , (2001) *Η Ειδική Εκπαίδευση στην Ελλάδα : Αντιλήψεις, Θεσμοί και Πρακτικές. Κράτος και Ιδιωτική Πρωτοβουλία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg (Stasinou, D. (2001) Yunanistan'da Özel Eğitim: İnançlar, Kurumlar ve Pratik. Devlet ve Özel Girişim. Atina: Gutenberg Yayınları,)

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Γενική Γραμματεία Δημοσίας Διοίκησης, 2001. (İçişleri, Kamu Yönetimi ve Ademi Merkeziyet Bakanlığı, Kamu Yönetimi Genel Sekreterliği)

Υφαντόπουλος Γ. (2002) *Disability and social exclusion in the European Union*, Athens, (İfantopoulos, G. (2002) Avrupa Birliğinde Engellilik ve Sosyal Dışlanma, Atina)

https://www.minedu.gov.gr/.../ΣΥΣΤΑΣΗ_ΤΟΜΕΑ_ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗΣ_ΕΚΠΑΙΔΕΥΣ...

Resmi Gazete – FEK 239 A, 9.10.1954

Resmi Gazete – FEK 17 A, 1972

Resmi Gazete – FEK 264 A, 16.9.1972

Resmi Gazete – FEK 222 A, 28.11.1957

EK A. KİŞİSEL BİLGİLER ANKETİ (ANNE-BABA)

Sayın Anne-Baba

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans programındaki “batı trakya’daki özel eğitim gerektiren çocuğa sahip olan azınlık ailelerinin yaşadıkları sorunlar” başlıklı tez çalışmamın zorunlu bir aşaması olan bu araştırma için sizin görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket formu bireyleri tek tek değil genel bir değerlendirme yapmak için hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Elde edilen cevaplar gizli tutulacak ve bilimsel amaçlar için kullanılacağından tüm soruları içtenlikle yanıtlamanız beklenmektedir. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneğin karşısındaki içine + işareti koyunuz.

Göstereceğiniz ilgi ve tüm yardımlarınız için teşekkür ederim. Saygılarımla,

Oztian Memet

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Engelli Çalışmaları Anabilimdalı Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz? a. ☐ Kadın b. ☐ Erkek 2. Medeni durumunuz? a. ☐ Evli b. ☐ Dul, boşanmış, ayrı 3. Kaç çocuğunuz var? a. ☐ 1 b. ☐ 2-3 c. ☐ 4-5 d. ☐ 6 ve fazla 4. Evinizdeki birlikte yaşayan toplam kişi sayısı? a. ☐ 2-3 b. ☐ 4-5 c. ☐ 6-7 d. ☐ 8 ve fazla 5. Evli iseniz kaç yıldır evlisiniz? a. ☐ 3 yıl ve aşağısı b. ☐ 4-10 yıl c. ☐ 11-20 yıl d. ☐ 21 yıl ve yukarısı 6. Boşanmış iseniz kaç yıldır? a. ☐ 1 yıl ve aşağısı b. ☐ 2-5 yıl c. ☐ 6 yıl ve yukarısı 7. Boşanmış iseniz çocuklar kimin yanında kalıyor? a. ☐ Benimle b. ☐ Diğer ebeveyn c. ☐ Diğer (lütfen yazınız)..... .. 8. Yaşınız? a. ☐ 25 yaş ve aşağısı b. ☐ 26-30 yaş c. ☐ 31-40 yaş d. ☐ 41 yaş ve yukarısı 9. Bitirdiğiniz eğitim düzeyiniz? a. ☐ İlköğretim: İlkokul b. ☐ İlköğretim: Ortaokul c. ☐ Lise d. ☐ Lisans (Üniversite) e. ☐ Yüksek lisans-Doktora	10. Mesleğiniz? a. ☐ Çiftçi b. ☐ İşçi c. ☐ Memur d. ☐ Esnaf-Tüccar e. ☐ Diğer 11. Gelir elde ettiğiniz bir işiniz var mı? a. ☐ Evet, gelir getiren bir işim var b. ☐ Evet, emekliyim c. ☐ Hayır, işsizim d. ☐ Hayır, ev kadınıyım eğer bir işte çalışmıyorsanız 14. soruya geçiniz 12. İşyerinde statünüz? a. ☐ İşveren, işyeri sahibi b. ☐ İşgören (memur, işçi, çiftçi) 13. Çalışma sektörünüz? a. ☐ Kamu b. ☐ Özel 14. Eşinizin yaşı? a. ☐ 25 yaş ve aşağısı b. ☐ 26-30 yaş c. ☐ 31-40 yaş d. ☐ 41 yaş ve yukarısı 15. Eşinizin bitirdiği eğitim düzeyi? a. ☐ İlköğretim: İlkokul b. ☐ İlköğretim: Ortaokul c. ☐ Lise d. ☐ Lisans (Üniversite) e. ☐ Yüksek lisans-Doktora 16. Eşinizin mesleği? a. ☐ Çiftçi b. ☐ İşçi c. ☐ Memur d. ☐ Esnaf-Tüccar e. ☐ Diğer 17. Eşinizin gelir elde ettiği bir işi var mı? a. ☐ Evet, gelir getiren bir işim var b. ☐ Evet, emekliyim c. ☐ Hayır, işsizim d. ☐ Hayır, ev kadını

18. Eşinizin işyerindeki statüsü?
 a. İşveren, işyeri sahibi
 b. İşgören (memur, işçi, çiftçi)
19. Eşinizin çalışma sektörü?
 a. Kamu
 b. Özel
20. Özel gereksinimli çocuğunuz var mı?
 a. Evet
 b. Hayır

Eğer yanıtınız hayır ise lütfen yanıtlamaya son verin

21. Kaç özel gereksinimli çocuğunuz var:

22. Özel gereksinimli çocuğunuzun yaşı:

23. Özel gereksinimli çocuğunuzun cinsiyeti
 a. Kız
 b. Erkek
24. Özel gereksinimli çocuğunuzun engel türü
 a. Zihinsel özel gereksinimli
 b. Görme özel gereksinimli
 c. İşitme özel gereksinimli
 d. Fiziksel özel gereksinimli
 e. diğer (lütfen yazınız):

25. Özel gereksinimli çocuğunuzun eğitimi hakkında profesyonel destek alıyor musunuz?
 a. Evet
 b. Hayır
26. Eşinizin veya sizin ailenizde özel gereksinimli birey var mı?
 a. Evet
 b. Hayır
27. Daha önce çocuğunuzla ilgili herhangi bir uygulamalı Özel Eğitim Programına katıldınız mı?
 a. Hayır
 b. 1-2 kez
 c. 3 ve daha fazla
28. Katıldıysanız eğitime ne kadar süre devam ettiniz?
 a. birkaç saat
 b. birkaç gün
 c. birkaç hafta

29. Özel eğitim ile ilgili verilecek eğitim çalışmalarına (Seminer, konferans vb.) katılmak ister misiniz?
 a. Evet
 b. Hayır
30. Aile çocuğun sorunundan ilk ne zaman haberdar oldu?
 a. Doğumda-6 aylıkken
 b. 6-12 aylıkken
 c. 1-2 yaşında
 d. 2 yaş sonrasında
31. İlk ne zaman tıbbi yardım aldı?
 a. Doğumda-6 aylıkken
 b. 6-12 aylıkken
 c. 1-2 yaşında
 d. 2 yaş sonrasında
32. İlk ne zaman eğitsel yardım aldı?
 a. Doğumda-6 aylıkken
 b. 6-12 aylıkken
 c. 1-2 yaşında
 d. 2 yaş sonrasında
33. Hangi tür yardım aldı?
 a. Bireysel ev içi destek
 b. Profesyonel ev içi hizmet
 c. Profesyonel kurumda hizmet
34. Aile rehberinin verdiği çalışmaları aile ne ölçüde yerine getirdi?
 a. Verilen çalışmalar düzenli yapıldı
 b. Düzensiz olarak gerçekleştirildi.
 c. Çok az gerçekleştirildi.
35. Aile büyüklerinden kimler çocuğun eğitimiyle ilgilendi/ilgileniyor?
 a. Anne
 b. Baba
 c. Büyükanne- b.baba
 d. Teyze/dayı
 e. Abla/Ağabey

**EK B. İSKEÇE TÜRK İLKOKULU
(TABELASI TÜRKÇE VE YUNANCA)**

EK C. TÜRK İLKOKULLARI KARNE ÖRNEKLERİ

ΑΔΕ. αριθ. Ένδεικτικού 950	Έτος Γεννήσεως 1938	Tasdikname N. 950	Δόγμαν yılı 1938
Μαθητολογίου 65	Άλιμα ή Κοινότης Σφακίου	Κεντρ. Δεσφ. N. 65	Μελεδιyesi Ζερζακ
Γεν. Ελέγγου 134	Αριθ. Μητρώου 2	Genel Fot. Dt. N. 134	Bel. Sicil N. 3

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ Σφακίου
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ο μαθητής Νεφέλης Παναγιώτης
 εκ Σφακίου έτών 13 πατρός
Παναγιώτη δικαστού δ πάντα τά μαθηματα
 της Β' τάξεως του Σχολείου τούτου κατά το σχολικόν
 έτος 1955 - 1956 προάγεται εις την Γ' τάξιν
 με τον βαθμόν Καλώς (7)

Η διαγωγή του υπήρξε Κοινωνικώς
 Έν Σφακίω τη 10-6-1956
 Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

YUNAN KIRALLIĞI
İskçe TÜRK İLKOKULU
TASDIKNAME

Okulumuzun IV-A sınıf öğrencilerinden yukarıda künyesi yazılı Şecati
Başarı in, 1955 - 1956 öğretim yılı sonunda İyi ahlak ve İyi (7) derece ile 5inci sınıfa geçtiği tasdik olunur.
İskçe 10-6-1956
 DİREKTÖR:

ΑΔΕ. αριθ. Ένδεικτικού 71	Έτος Γεννήσεως 1946	Tasdikname No. 01	Δόγμαν yılı 1946
Μαθητολογίου 3	Άλιμα ή Κοινότης Είνου	Κεντρ. Δεσφ. N. 4	Μελεδιyesi Ζερζακ
Γεν. Ελέγγου 70	Αριθ. Μητρώου 2	Genel Fot. Dt. N. 4	Bel. Sicil N. 4

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ Είνου
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ο μαθητής Γκιούλα Σαμαρά του
Καβαίου εκ Είνου έτών 10 πατρός
Κωνσταντού δικαστού δ πάντα τά μαθηματα
 της Β τάξεως του Σχολείου τούτου κατά το σχολικόν
 έτος 1955 - 1956 προάγεται εις την Γ' τάξιν
 με τον βαθμόν Καλώς (7)

Η διαγωγή του υπήρξε Κοινωνικώς
 Έν Είνω τη 10-6-1956
 Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

YUNAN KIRALLIĞI
İskçe TÜRK İLKOKULU
TASDIKNAME

Okulumuzun İskçe sınıf öğrencilerinden yukarıda künyesi yazılı Şecati
Başarı in, 1955 - 1956 öğretim yılı sonunda İyi ahlak ve İyi (7) derece ile 6ci sınıfa geçtiği tasdik olunur.
İskçe 10-6-1956
 DİREKTÖR:

Σχ.δ. Νο. 558
18-10-58

Αρ. Απόδειξης 118	Έτος Γεννήσεως 1950	Τασδικنامه No. 118	Δογμα γης 1950
Μαθητολογίου 236	Όπου ή Κοινότητα Εξέλιξη	Κατά Βεβαίωσιν 276	Πολιτικώς Σόβιν
Γεν. Έλεγχος 179	Αριθ. Μητρώου 464/6	Genel Not. No. 174	Bel. Sınıf N. 464/6

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ Ε.Λ.Ι.Π.Ο.Υ.
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Η μαθήτρια Σοφία Κωνσταντίνου θυγατέρα του Κωνσταντίνου πατρός Κωνσταντίνου διακρίσασα πάντα τα μαθήματα της Β' τάξεως του Σχολείου τούτου κατά το σχολικόν έτος 1957 - 1958 προάγεται εις την Γ' τάξιν με τον βαθμόν ΚΑΛΩΣ ΑΡΙΣΤΑ

Η διαγωγή της υπήρξε κατάλληλη
Εν Εξέλιξη τη 15 Ιουνίου 1958
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Μαρία
Παπαδοπούλου

YUNAN KIRALIGI
TÜRK İLKOKULU
TASDIKNAME

Okulumuzun Sofia sınıf öğrencilerinden yukarıda kiynesi yazılı Sofia Konstantinou Emine Tülin'in m. 1957 - 1958 öğretim yılı sonunda çok iyi ahlak ve çok iyi derece ile Yeni sınıfa geçtiği tasdik olunur.
Sofia 15 Haziran 1958
MÜDÜR

Αρ. Απόδειξης 201	Έτος Γεννήσεως 1955
Μαθητολογίου 4	Όπου ή Κοινότητα Εξέλιξη
Γεν. Έλεγχος 270	Αριθ. Μητρώου 24

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
Ε.Λ.Ι.Π.Ο.Υ.
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ο μαθητής Μιχαήλ Ριτλάν Κωνσταντίνου υιός του Κωνσταντίνου πατρός Κωνσταντίνου διακρίσασα πάντα τα μαθήματα της Α' τάξεως του Σχολείου τούτου κατά το σχολικόν έτος 1963 - 1964 προάγεται εις την Β' τάξιν με τον βαθμόν ΚΑΛΩΣ ΑΡΙΣΤΑ

Η διαγωγή του υπήρξε κατάλληλη
Εν Εξέλιξη τη 15 Ιουνίου 1964
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γιάννης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

EK D. YILLARA GÖRE TÜRK AZINLIK İLKOKULLARI

Batı Trakya Türk Azınlık İlkokulları								
	Rodop		Evros		İskeçe		Kapatılan Toplam	Açık Toplam
	Açık	Kapatılan	Açık	Kapatılan	Açık	Kapatılan		
2018-2019	72		11		45			128
2017-2018	73	1	11		45		1	129
2016-2017	75	2	12	1	45	-	3	132
2015-2016	80	5	13	1	47	2	8	140
2014-2015	83	3	14	1	49	2	6	146
2013-2014	96	13	15	1	52	3	17	163
2012-2013	96	-	15	-	52	-	-	163
2011-2012	100	4	16	1	58	6	11	174
2010-2011	106	6	19	3	62	4	13	187
2009-2010							-	194
2008-2009							7	194
2007-2008							4	198
2006							-	210
2005							12	210
2004							5	215
2003							11	226

Rakamlar yurt dışı toplantılarına katılan Yunan Delegasyonu tarafından toplantılarda sunulan rakamlardır.

EK E. BM ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Optional Protocol

Article 1 Purpose

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

Article 2 Definitions

For the purposes of the present Convention:

"Communication" includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;

"Language" includes spoken and signed languages and other forms of non spoken languages;

"Discrimination on the basis of disability" means any distinction, exclusion or restriction on the basis of disability which has the purpose or effect of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise, on an equal basis with others, of all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. It includes all forms of discrimination, including denial of reasonable accommodation;

"Reasonable accommodation" means necessary and appropriate modification and adjustments not imposing a disproportionate or undue burden, where needed in a particular case, to ensure to persons with disabilities the enjoyment or exercise on an equal basis with others of all human rights and fundamental freedoms;

"Universal design" means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design. "Universal design" shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed.

ΕΚ Φ. ΒΑΚΕΨ'ΙΝ ΑΝΑΟΚΥΛΥ ΒΑΨΥΡΥ ΔΙΛΕΚΨΕΨΙ

ΠΟΛΙΤΙΨΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΨ ΔΥΤΙΚΗΨ ΘΡΑΚΗΨ
CULTURE AND EDUCATION FOUNDATION OF WESTERN THRACE MINORITY
BATI TRAKYA AZINLIĞI KÜLTÜR VE EĞİTİM ŞİRKETİ

Αριθ.Πρότ. 19/2011

Ξάνθη, 20-12-2011

ΑΙΤΗΣΗ

ΑΙΤΗΣΗ

Αριθ. Πρωτ. 860

Ημερομηνία 20-12-2011

ΤηΨ ΑΨτικηΨ ΕταιρίαΨ Μη Κερδοσκοπικου Χαρακτηρα με την επωνυμία «Πολιτιστικη Εκπαιδευτικη Εταιρια ΤηΨ ΜειονοτηταΨ ΤηΨ ΔυτικηΨ ΘρακηΨ» και διακριτικου τιτλου «Π.Ε.Κ.Ε.Μ.» με εδρα την Ξάνθη (Π.Τσαλδάρη 57).

ΠΡΟΨ

ΠροΨ το Υπουργειο Παιδειασ Δια Βιου ΜάθηΨηΨ και Θρησκευματων, Περιφερειακη Διευθυνση Πρωτοβαθμιας ΕκπαιδευΨηΨ ΑνατολικηΨ ΜακεδονιαΨ και ΘρακηΨ, Διευθυνση Πρωτοβαθμιας ΕκπαιδευΨηΨ ΞανθηΨ.

&&&&&

Ψασ παρακαλυομε οπωΨ χορηγηΨηΨτε στην εταιρεια μιαΨ αδεια ιδρυΨηΨ ιδιωτικου νηπιαγωγειου στην Ξάνθη. Νόμιμη εκπρόΨωποΨ του Ψυγκεκριμενου νηπιαγωγειου θα είναι η Μουμμερρά Καραντιη του Ψεντάτ. ΕΨιΨηΨ Ψυνημμενα Ψασ υποβαλλομε τα παρακατω δικαιολογητικα.

- 1) Επικυρωμενο αντιγραφο ταυτοτηταΨ τηΨ νομιμου εκπροΨωπου.
- 2) ΤιτλοΨ Ψπουδων τηΨ νομιμου εκπροΨωπου στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. που παρεχει οΨ αυτην το δικαιομα διοριΨμου στη δημιαΨια εκπαιδευΨη.
- 3) Αντιγραφο Ποινικου Μητρωου τηΨ εκπροΨωπου τηΨ εταιριαΨ στο ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- 4) Διπλοτυπο ειΨπράΨεωΨ δημοΨιου ταμειου 150 ευρωΨ για το ΛογαριαΨμοΨ τηΨ ΓενικηΨ ΙδιωτικηΨ ΕκπαιδευΨηΨΨ ΚΑΕ 3444.
- 5) Υπευθυνη δηλωση του Ν.1599/86 στην οποια αναφereται οτι η νόμιμη εκπρόΨωποΨ τηΨ εταιριαΨ στο ΥΠ.Ε.Π.Θ.:

Head Office: P. Tsaldari 57, 67100 Xanthi GREECE / Tel: +30 2541 0 83674 - Fax: +30 2541 0 83442
Branch: K. Paleologou 3/3, 69100 Komotini GREECE / Tel & Fax: + 30 2531 0 73784
E-mail: pekem@pekem.org & pekem.pekem@yahoo.com / URL: www.pekem.org

ΕΚ Γ. ΣΕΛΑΝΙΚ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΣ ÜNİVERSİTESİ

AZINLIK EĞİTİMİ PROGRAMI

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α' ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
e-mail: t01mso2@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Μ. Συγγρού
Τηλέφωνο: 210 344 3388
FAX: 210 344 2331

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:

Μαρούσι, 14/12/2016
Αρ. Πρωτ. / Β. Πρωτ.
214287/Ζ1

ΘΕΜΑ: «Σύσταση Τομέα Μειονοτικής Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης»

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1.Τις διατάξεις:

α. του άρθρου 6 παρ. 4 (ε) του ν. 1268/1982 (Α'87) όπως έχει συμπληρωθεί και ισχύει, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 4076/2012 (Α'159)

β. του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 4009/2011 (Α'195) όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 4076/2012 (Α'159) και το άρθρο 26 παρ. 5 του ν. 4386/2016 (Α'83)

2.Τα π.δ. 70/2015 (Α'114) και π.δ. 125/16 (Α'210)

3.Τη γνώμη της Συνέλευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (συνεδρίαση αριθμ. 16Τ10/16.09.2016)

4.Τη με αρ. πρωτ. 211194/Β2/9-12-2016 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α'143), όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α'129), από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠ.Π.Ε.Θ., σύμφωνα με την οποία από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Προϋπολογισμού του Ιδρύματος ή του Προϋπολογισμού του ΥΠ.Π.Ε.Θ..

Αποφασίζουμε

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης συστήνεται Τομέας Μειονοτικής Εκπαίδευσης ο οποίος θα καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα:

- Κοινωνικοποίηση και Εκπαίδευση σε Δίγλωσσα και Πολύγλωσσα Περιβάλλοντα
- Γραμματισμός Μαθητών και Μαθητριών από Πολύγλωσσα Περιβάλλοντα
- Μειονότητες και Πολυγλωσσία στην Ευρώπη
- Ιστορία της Μειονοτικής Εκπαίδευσης
- Διδακτικές των Μειονοτικών Γλωσσών
- Ισλάμ και Εκπαίδευση
- Μειονοτική Εκπαιδευτική Πολιτική και Διαχείριση της Πολυπολιτισμικότητας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ